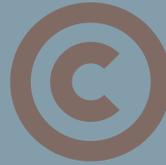

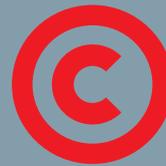
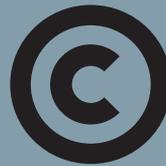

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АСОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

PRIRUČNIK

IZ AUTORSKOG PRAVA

CLDP
COMMERCIAL LAW DEVELOPMENT PROGRAM

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
MINISTARSTVO KULTURE I SPORTA

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АСОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

Bosna i Hercegovina
©AMUS 2015 sva prava zadržana

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

AMUS

Asocijacija kompozitora muzičih stvaralaca

Obala Kulina bana 22, Sarajevo

Tel : 033 205 600 Fax : 033 218 258

email : strucnasluzba@amus.ba www.amus.ba

Brošuru sačinio
autorski tim AMUS Stručne službe

Realizaciju ovog projekta omogućili su
CLDP i Ministarstvo kulture i sporta Kantona Sarajevo

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

Poštovani čitaoci,

Pred Vama se nalazi Priručnik iz autorskog prava kojeg je, uz podršku Programa pomoći Odjela za razvoj tržišnog prava Ministarstva finansija i trgovine SAD-a CLDP i Ministarstva kulture i sporta Kantona Sarajevo, pripremila Stručna služba AMUS-a.

AMUS je organizacija koja se kao zastupnik muzičkih autora u BiH nalazi na „prvoj liniji fronta“ borbe za poštovanje autorskih prava. U neku ruku, ovaj se Priručnik može doimati i kao naš vid samoodbrane.

Međutim, sasvim dovoljan razlog za ovo izdanje je činjenica da je posljednja slična brošura u BiH objavljena, i to u limitiranom tiražu, prije četiri godine. Naša svakodnevnica je da autorima, korisnicima muzike te predstavnicima nadležnih institucija za provedbu zakona pojašnjavamo ovdje objašnjene pojmove i definicije. Veoma često korisnicima i autorima približavamo praksu u susjednim te evropske standarde u zemljama šireg okruženja. To je ovdje u najkraćem formatu predstavljeno.

2010. godine su objavljeni novi zakoni iz oblasti intelektualnog vlasništva BiH i od tada je AMUS jedina kolektivna organizacija koja je ispunila uslove i rješenjem Instituta za intelektualno vlasništvo BiH dobila dozvolu za kolektivno ostvarivanje muzičkih autorskih prava.

U tom smislu, u ime autora koje zastupamo, osjećamo i odgovornost i potrebu jačanja svijesti o autorskim pravima u bh. javnosti. Jer, bolje razumijevanje obaveze u vezi s autorskim pravima znači i boljitak za naše članove i širu zajednicu.

Na kraju, BiH je evropska zemlja sa najvećim procentom piratstva. AMUS ovim projektom ukazuje na tu poražavajuću činjenicu za naše društvo, te diže glas da se to počne mijenjati nabolje i poziva druga udruženja i organizacije umjetnika, te nadležne institucije da nam se u tom apelu pridruže.

Sadržaj ovog štampanog materijala je svima dostupan i putem naše web stranice www.amus.ba

Edin Dervišhalidović
predsjednik Skupštine AMUS-a

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

SADRŽAJ

1. Uvod	8
2. Međunarodno uređenje autorskog prava i srodnih prava	9
a. Bernska konvencija za zaštitu književnih i umjetničkih djela	10
b. Univerzalna konvencija o autorskom pravu	11
c. Rimska konvencija	11
d. Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo	11
3. Zakon o autorskom i srodnim pravima	14
4. Šta je uređeno zakonom?	15
5. Šta je autorsko djelo?	16
4 6. Sastojci djela	18
7. Zbirke	18
8. Šta nije autorskopravno zaštićeno?	19
9. Ko je nositelj autorskog prava?	19
10. Koautori	20
11. Autori spojenih djela	20
12. Koja autorska prava ostvaruju autori?	20
13. Šta su druga prava autora?	25
a. Pravo na naknadu za davanje na poslugu	25
b. Pravo slijeđenja	25
c. Pravo na naknadu za privatnu i drugu vlastitu upotrebu	26
d) Reprografska prava	28
e) Pravo pristupa i predaje djela	28
14. Sadržajna ograničenja autorskog prava	28
15. Zakonska licenca	28
16. Slobodna upotreba	29
17. Privremeno reproduciranje	29
18. Upotreba djela u cilju informiranja javnosti	29
19. Upotreba djela za potrebe nastave	30

PRIRUČNIK

IZ AUTORSKOG PRAVA

20. Reproduciranje za privatnu i drugu vlastitu upotrebu	30
21. Citati	31
22. Upotreba djela na javnim izložbama ili aukcijama autorskih djela	32
23. Slobodna prerada djela	32
24. Upotreba baze podataka	32
25. Upotreba djela trajno smještenih na javnim mjestima	32
26. Službeni postupci	33
27. Vremensko ograničenje autorskog prava	33
28. Autorsko pravo u pravnom prometu	33
29. Legitimacija	34
30. Zaštita originala autorskog djela	34
31. Autorsko ugovorno pravo	35
32. Ništavnost pojedinih odredbi u prenosu	37
33. Forma ugovora	37
34. Autorska naknada	37
35. Evidencija prihoda i dobiti	38
36. Raskid ugovora	38
37. Pravo pokajanja	39
38. Ugovor o izvođenju	40
a. Obaveze korisnika	40
b. Raskid ugovora	40
39. Ugovor o stvaranju djela po narudžbi	40
40. Autorsko djelo stvoreno u radnom odnosu	41
a. Pretpostavka prijenosa prava na poslodavca	41
41. Audiovizuelna djela	42
42. Šta su srodna prava?	43
a. Izvođači	43

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

b. Predmet zaštite	43
c. Subjekt prava	43
d. Koja su moralna prava izvođača?	44
e. Koja su imovinska prava izvođača?	44
f. Naknada	44
43. Prijenos prava na filmskog producenta	44
44. Izvođenje ostvareno u radnom odnosu	45
45. Trajanje prava	45
46. Kako se ostvaruju autorska i srodna prava?	45
6 47. Krivično-pravna zaštita autorskog i srodnih prava uključena je u BiH zakon:	46
a. Sudska zaštita	46
b. Naknada štete	47
c. Penal	47
d. Nematerijala šteta	48
e. Privremene mjere	48
f. Osiguranje dokaza	49
48. Mjere za osiguranje zaštite prava	50
49. Deponovanje i evidencija autorskih djela	50
50. Prekršajna zaštita	52
51. Inspeksijski nadzor	52
52. Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava	53
53. Šta se uređuje zakonom?	53
54. Šta je kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava?	54
55. Šta su poslovi kolektivnog ostvarivanja prava?	54
56. Obavezno kolektivno ostvarivanje	55
57. Oblik kolektivne organizacije	56
58. Standardi poslovanja kolektivne organizacije	56

PRIRUČNIK

IZ AUTORSKOG PRAVA

59. Pravni osnov za kolektivno ostvarivanje	57
60. Davanje dozvole i kontrola nad radom kolektivne organizacije	58
61. Proces izdavanja dozvole	58
62. Asocijacija kompozitora – muzičkih stvaralaca AMUS	59
63. Odnos kolektivne organizacije prema autorima	61
64. Članstvo u kolektivnoj organizaciji	61
65. Zabrana izuzimanja djela	62
66. Pretpostavka kolektivnog ostvarivanja	62
67. Posebni slučajevi raspodjele naknada	62
68. Odnos kolektivne organizacije i korisnika	63
69. Tarifa i kolektivni ugovor	63
70. Kolektivni ugovor	64
71. Reprezentativno udruženje	64
72. Postupak zaključenja kolektivnog ugovora	65
73. Obaveze korisnika	65
74. Obaveze zaključenja ugovora o korištenju djela	65
75. Obaveza korisnika da izvještava kolektivnu organizaciju	66
76. Obaveze osoba koja plaćaju naknadu na osnovu drugih prava autora	67
77. Obaveze kolektivne organizacije	67
78. Nediskriminacija korisnika	67
79. Obaveza davanja podataka na uvid	67
80. Rješavanje tarifnih sporova između kolektivne organizacije i korisnika	67
81. Vijeće za autorsko pravo	67
82. Medijacija	68
83. PolICIJA i InspekcIje za nadzor tržišta	68

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

UVOD

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine usvojila je u prvoj polovini 2010. godine kvalitetan set zakona iz oblasti intelektualnog vlasništva BiH. To je kruna napora Instituta za intelektualno vlasništvo BiH na modernizaciji pravne strukture u našoj zemlji u ovoj oblasti. U okviru tog seta su i dva zakona kojima se uređuje područje autorskog i srodnih prava, čime je na temeljit način uređena ova specifična pravna materija. Činjenica da imamo dva zakona, Zakon o autorskom i srodnim pravima te Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava je pokazatelj koliko pažnje i važnosti zakonodavac (PSBiH) daje ovom pitanju. Zakoni su stupili na snagu 11. 8. 2010. godine.

- Zakon o autorskim i srodnim pravima, (Službeni glasnik BiH, broj 63/10) kojim se uređuje područje autorskog prava, srodnih prava, kolektivno ostvarivanje i zaštitu tih prava i odnose koji sadrže međunarodne elemente.
- Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, (Službeni glasnik BiH, br. 63/10) kojim se uređuje samo jedan od načina ostvarivanja ovih prava, kolektivno ostvarivanje prava koje se vrši putem kolektivnih organizacija.

Zakonom iz 2002. godine izvršena je djelimična harmonizacija sa Sporazumom o trgovinskopravnim aspektima prava intelektualnog vlasništva (TRIPS Sporazumom), Svjetske trgovinske organizacije (STO) ali, ne i sa Direktivama Evropske unije (Acquis communautaire). Tek nam je potpisivanjem Ugovora o stabilizaciji i pridruživanju (SAA) sa Evropskom unijom (EU) 16. 6. 2008. godine i nastojanjem BiH da započne sve procese na putu prema ostvarivanju uslova za punopravno članstvo u EU, prihvatanje Acquisa postala i obaveza.

Također, jedno od područja na koje se u razvijenim zapadnim državama Evrope i svijeta danas obraća najveća pažnja jeste upravo područje intelektualnog vlasništva, koje obuhvata i autorsko i srodna prava. To je vidljivo u broju direktiva EU koje su se počele donositi još od 1991. godine,

PRIRUČNIK

IZ AUTORSKOG PRAVA

kao i u međunarodnim ugovorima u okviru STO i Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo (WIPO).

Nivo zaštite koju ti akti danas pružaju nosiocima prava intelektualnog vlasništva bilo je potrebno na odgovarajući način ugraditi u zakonodavstvo BiH, kako bi se time ispunile sve preuzete obaveze i omogućilo da država nesmetano krene dalje na putu svog razvoja.

Moderniziranje pravnog sistema bilo je potrebno i zbog toga što je razvoj novih tehnologija i oblika korištenja autorskih djela u posljednjoj dekadi dobro poljuljao odnose između nosilaca prava i korisnika predmeta zaštite, te istovremeno omogućio i nove načine masovnog nezakonitog korištenja autorskih djela i predmeta srodnih prava putem digitalne tehnologije i interneta. Ovi zakoni su, u izvjesnoj mjeri, i odgovor na globalni izazov kojem su autorsko i srodna prava danas izloženi.

MEĐUNARODNO UREĐENJE AUTORSKOG PRAVA I SRODNIH PRAVA

Uz početak uspostave pravila, pravne regulative, te kasnije i donošenjem Zakona o autorskom i srodnim pravima krajem prošlog vijeka, vremenom se došlo i do niza međunarodnih dokumenata koji obavezuju zemlje potpisnice. Njihov nastanak bio je potreban zbog toga što su književna i umjetnička djela nastala u jednoj zemlji često zanimljiva i korisnicima u drugim zemljama. U svim se zemljama izdaju prijevodi književnih djela, izvode se muzička i pozorišna djela stranih autora i uvoze filmovi. Budući da zakoni o autorskom pravu vrijede samo na teritoriji države u kojoj su doneseni, postavilo se pitanje kako zaštititi autorska djela od nedopuštenog korištenja izvan granica države.

U našoj javnosti, pa i u stručnim krugovima, ovaj je proces ispočetka, iz razumljivih razloga uzrokovanih ratnim stanjem te postratnom obnovom i konsolidacijom društva, prošao bez uobičajenih reakcija. Ipak dobro je imati u vidu dokumente koji su u tom periodu doneseni, u nastavku ćemo se ukratko podsjetiti i na međunarodne temelje autorskopravne zaštite koji su usaglašavani na brojnim diplomatskim konferencijama.

Ratificirane međunarodne konvencije i ugovori u području autorskog i srodnih prava:

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

- Konvencija o osnivanju Svjetske organizacije za intelektualno vlasništvo (WIPO) (1. 3. 1992.)
- Bernska konvencija za zaštitu književnih i umjetničkih djela (1. 3. 1992.)
- Konvencija u vezi sa distribucijom programa putem signala koji se prenosi satelitom (1. 3. 1992.)
- Univerzalna konvencija o autorskom pravu (1. 3. 1992.)
- Konvencija o zaštiti proizvođača fonograma od neovlaštenog umnožavanja njihovih fonograma (25. 5. 2009.)
- Konvencija o zaštiti umjetnika izvođača, proizvođača fonograma i organizacija za radiodifuziju (25. 5. 2009.)
- WIPO Ugovor o autorskom pravu (WCT) (25. 11. 2009.)
- WIPO Ugovor o izvođenjima i fonogramima (WPPT) (25. 11. 2009.) u BiH

10

BERNSKA KONVENCIJA ZA ZAŠTITU KNJIŽEVNIH I UMJETNIČKIH DJELA

Godine 1886. na diplomatskoj konferenciji u Bernu potpisana je Konvencija o stvaranju međunarodne unije za zaštitu književnih i umjetničkih djela. Poslije poznat kao Bernska konvencija za zaštitu književnih i umjetničkih djela, ovaj dokumenat je stupio na snagu 1887. godine. Vremenom je doživjela više revizija koje su potvrđene na diplomatskim konferencijama održanima u Berlinu 1908, Rimu 1928, Briselu 1948, Štokholmu 1967. i Parizu 1971. Danas je sjedište Unije u Svjetskoj organizaciji za intelektualno vlasništvo (WIPO) u Ženevi.

Bernska je konvencija prvi multilateralni međunarodni ugovor o autorskom pravu koji stranim autorima osigurava nacionalni tretman uz poštovanje minimalnih konvencijskih moralnih i imovinskih prava. Autorsko pravo stječe se stvaranjem djela i za njegovo priznavanje nije potrebno ispuniti nikakve formalne uvjete. Konvencija predviđa neobavezni opšti rok zaštite djela za autorova života i 50 godina poslije smrti. Danas Bernska unija ima 167 članica, među kojima je i Bosna i Hercegovina.

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

UNIVERZALNA KONVENCIJA O AUTORSKOM PRAVU

Sovjetski savez i SAD nisu bile potpisnice Bernske konvencije pa je UNESCO pedesetih godina prošloga stoljeća prišao izradi međunarodne konvencije koja bi mogla zadovoljiti države koje nisu vezane odredbama Bernske konvencije. Univerzalna konvencija o autorskom pravu potpisana je u Ženevi 1952. godine, a u Parizu je 1971. usvojena revizija.

Kao formalnu obavezu, Konvencija traži otiskivanje znaka © (copyright) na publikaciji, uz podatak o nositelju prava i godini prvog izdanja. Minimalno trajanje zaštite djela jest za autora života i 25 godina poslije smrti.

RIMSKA KONVENCIJA

Međunarodna konvencija za zaštitu umjetnika izvođača, proizvođača fonograma i organizacija za radiodifuziju, poznata kao Rimska konvencija, po gradu u kojemu je usvojena 1961. godine, prvi je multilateralni međunarodni ugovor o srodnim pravima, tj. o pravima izvođača, proizvođača zvučnih snimki i organizacija za radiodifuziju za njihove izvedbe, odnosno snimke. Mogu joj pristupiti sve države vezane odredbama Bernske ili Univerzalne konvencije.

U skladu s odredbama Rimske konvencije zaštita srodnih prava ne utječe na autorska prava niti ih može mijenjati. Kao i Bernska konvencija, ona jamči nacionalni tretman, tj. stranim državljanima osigurava se jednak tretman kao vlastitim državljanima. Oznaka „h“ i godina prve objave snimke (fonogramska godina) na zvučnim snimkama znače da je snimka međunarodno zaštićena.

SVJETSKA ORGANIZACIJA ZA INTELEKTUALNO VLASNIŠTVO – WIPO

Jedna od najznačajnijih međunarodnih organizacija koje djeluju u području autorskog prava, ali i industrijskog vlasništva, jeste Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo (World Intellectual Property Organization – WIPO). Svrha joj je da na međunarodnom nivou usklađuje zakonske propise o autorskom pravu kako bi se olakšao izvoz tehnologije u zemlje u razvoju i tako pomoglo njihovu razvitku, da promiče razvitak efikasnih mjera za zaštitu intelektualnog vlasništva, obavlja administrativne poslove vezane uz primjenu Bernske konvencije, potiče

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

izradu i donošenje međunarodnih ugovora o intelektualnom vlasništvu, te pruža pravne i tehničke savjete državama članicama.

Najnovija evropska Direktiva o kolektivnom upravljanju autorskim i srodnim pravima i izdavanju dozvola važećih u više zemalja odnosi se na internetsko korištenje muzičkih djela na unutarnjem tržištu

Evropski parlament je 4. 2. 2014. godine izglasao novu Direktivu o kolektivnom ostvarivanju autorskih i srodnih prava te multiteritorijalnom licenciranju muzičkih djela za online korištenje.

Cilj Direktive je osiguravanje pravilnog funkcioniranja upravljanja autorskim i srodnim pravima od strane organizacija za kolektivno ostvarivanje prava, kao i veća transparentnost poslovanja. Samim tim organizacije za kolektivno ostvarivanje autorskih prava u evropskom okruženju će predvidjeti sisteme koji će članovima organizacija za kolektivno ostvarivanje prava omogućiti ostvarivanje članskih prava sudjelovanjem u postupku odlučivanja u tim organizacijama te osigurati visok standard finansijskog upravljanja prikupljenim prihodima, što nije uvijek bio slučaj u svim evropskim zemljama, a donedavno nije bio ni u BiH.

12

Direktiva se sastoji od dva dijela. Prvi dio se posebno bavi uređivanjem pravila poslovanja organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, dok je drugi dio posvećen licenciranju za online korištenje autorskih djela kako bi se osiguralo da evropski pravni okvir za autorsko pravo postane prikladan za korištenje u digitalnom okruženju.

Cilj je da se "multiteritorijalnim" licencama za online muziku potakne veća prekogranična dostupnost sadržaja, posebno kroz pristup preko interneta.

Poštivanjem odredaba ove direktive trebao bi se osigurati nužan kvalitet prekograničnih usluga koje pružaju organizacije za kolektivno ostvarivanje prava, posebno u smislu transparentnosti repertoara djela koji se zastupa i pravilnosti finansijskih tokova povezanih sa korištenjem prava. Također, namjera ove direktive je i utvrditi okvir za lakše dobrovoljno objedinjavanje muzičkih repertoara i prava smanjujući tako broj odobrenja koja su korisniku potrebna za pružanje usluga koje uključuju više repertoara na više državnih područja. Tim bi se odredbama organizaciji za kolektivno ostvarivanje prava trebalo omogućiti da od druge organizacije traži da zastupa njezin repertoar u više država ako sama ne može ili ne želi zadovoljiti zahtjeve.

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

PRIRUČNIK

IZ AUTORSKOG PRAVA

Trebala bi postojati obaveza prema organizaciji kojoj je upućen zahtjev, pod uvjetom da ona već okuplja repertoar i nudi ili izdaje odobrenja za više državnih područja, da prihvati zahtjev organizacije koja je uputila zahtjev. Razvoj zakonitih internetskih glazbenih usluga širom Unije također bi trebao pridonijeti borbi protiv internetskog kršenja autorskog prava.

Kako bi bila u mogućnosti da izdaje odobrenja za internetska prava na glazbena djela za više državnih područja organizacija za kolektivno ostvarivanje prava mora ispunjavati određene standarde:

- Da organizacija za kolektivno ostvarivanje prava koja izdaje odobrenja za internetska prava na glazbena djela za više državnih područja ima dovoljan kapacitet za učinkovitu i transparentnu elektroničku obradu podataka potrebnih za vođenje takvih odobrenja, kao i za utvrđivanje repertoara i praćenje njegovog korištenja, izdavanje računa korisnicima, prikupljanje prihoda od prava i raspodjelu iznosa koji pripadaju nositeljima prava (Član 24);
- Da pružateljima internetskih usluga, nositeljima prava čija prava zastupa i drugim organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava elektroničkim putem i na propisno obrazložen zahtjev pruža ažurirane informacije koje omogućuju utvrđivanje internetskog glazbenog repertoara koji zastupa (Član 25);
- Da ima spremne postupke kojima omogućuje nositeljima prava, drugim organizacijama za kolektivno ostvarivanje prava i pružateljima internetskih usluga da zatraže ispravak podataka iz popisa uvjeta ako ti nositelji prava, organizacije za kolektivno ostvarivanje prava i pružatelji internetskih usluga na temelju opravdanih dokaza smatraju da su ti podaci ili informacije netačni kad je riječ o internetskim pravima na glazbena djela (Član 26);
- Da bez odgode izdaje tačan račun pružatelju internetskih usluga nakon što se prijavi stvarno korištenje internetskih prava na to glazbeno djelo (Član 27);
- Da tačno i bez odgode, nakon što je prijavljeno stvarno korištenje, (osim ako to nije moguće zbog razloga koji se mogu pripisati pružatelju internetskih usluga), raspodijeljuje iznose koji pripadaju nositeljima prava (Član 28).

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

Organizacije za kolektivno ostvarivanje prava trebale bi imati i mogućnost elektroničke obrade upisivanja radova i odobrenja za upravljanje pravima.

Odredbe Direktive ne zahtijevaju da države članice uspostave sistem prethodnog odobrenja za izdavanje odobrenja za internetska prava na glazbena djela za više državnih područja. Međutim, neophodno je da države članice osiguraju da određeno nadležno tijelo nadzire usklađenost organizacija za kolektivno ostvarivanje s odredbama državnog zakona donesenog u skladu sa zahtjevima iz Direktive.

Objedinjavanje različitih muzičkih repertoara za izdavanje odobrenja za korištenje na više državnih područja olakšava postupak izdavanja odobrenja i, čineći sve repertoare dostupnim na tržištu za izdavanje odobrenja za više državnih područja, jača kulturnu raznolikost i doprinosi smanjenju broja transakcija koje mora obaviti pružatelj usluga na internetu kako bi ponudio te usluge, što znači da će postupak izdavanja odobrenja, kada i ako se ovaj sistem uspostavi, uveliko biti pojednostavljen i isplativ odnosno, cjenovno pristupačniji.

14 Prateći tok trendova i razvoj elektroničke trgovine, omogućit će pružateljima usluga da korisnicima pruže širi spektar usluga i veći izbor što je samim tim od značaja i nositeljima prava s obzirom na to da će se njihova djela češće koristiti, a za što će, naravno, i ostvariti odgovarajuću naknadu za korištenje njihovih prava.

ZAKON O AUTORSKOM I SRODNIM PRAVIMA

(»Službeni glasnik BiH«, broj 63/10)

Glavni cilj novog Zakona o autorskom i srodnim pravima je usklađivanje propisa BiH sa pravnim poretkom EU (acquis) i sa važećim međunarodnim konvencijama i ugovorima koje je ratificirala BiH: Bernska konvencija o zaštiti književnih i umjetničkih djela, Međunarodna konvencija za zaštitu umjetnika izvođača, proizvođača fonograma i organizacija za radiodifuziju (Rimska konvencija), Konvencija o zaštiti proizvođača fonograma od neovlaštenog umnožavanja njihovih fonograma (Fonogramska konvencija), Konvencija o distribuciji signala putem satelita (Satelitska konvencija), WIPO Ugovor o autorskom pravu (WCT3), WIPO Ugovor o izvedbama i fonogramima (WPPT4), i sa STO - TRIPS sporazumom.

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

Zakon je usklađen i sa sljedećim direktivama EU:

- Direktiva o pravnoj zaštiti računarskih programa, Direktiva Vijeća 91/250/EEC od 14. maja 1991.
- Direktiva o pravu davanja u zakup i na poslugu i o određenim pravima umnožavanja u području intelektualnog vlasništva, 92/100/EEC od 19. novembra 1992. i kodificirana verzija 2006/115/EC od 12. decembra 2006.
- Direktiva o koordinaciji određenih pravila autorskog i srodnih prava koja se primjenjuju na satelitsko emitiranje i kablovsko reemitiranje, 93/83/EEC od 27. septembra 1993.
- Direktiva o harmonizaciji rokova trajanja autorskog i srodnih prava 93/98/EEC od 29. oktobra 1992. i kodificirana verzija 2006/116/EC od 12. decembra 2006.
- Direktiva o pravnoj zaštiti baza podataka, Direktiva 96/9/EC od 11. marta 1996.
- Direktiva o harmonizaciji određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informatičkom društvu, 2001/29/EC od 22. maja 2001.
- Direktiva o pravu preprodaje u korist autora originalnog primjerka djela, 2001/84/EC od 27. septembra 2001.
- Direktiva o provođenju prava intelektualnog vlasništva, 2004/48/EC od 29. aprila 2004.
- Direktiva o roku trajanja autorskog i određenih srodnih prava, 2006/116/EC od 12. decembra 2006.

15

ŠTA JE UREĐENO ZAKONOM?

Zakon o autorskom i srodnim pravima uređuje pravo autora na njihovim djelima iz područja književnosti, nauke i umjetnosti (autorsko pravo), prava izvođača, proizvođača fonograma, filmskih producenata, organizacija za radiodifuziju, izdavača i proizvođača baza podataka na njihovim izvođenjima, fonogramima, videogramima, emisijama i bazama podataka (srodna prava), individualno ostvarivanje autorskog prava i srodnih prava, zaštitu autorskog prava i srodnih prava i područje primjene.

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUSIČKIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУСИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

U opštim odredbama uređuju se i neke od najbitnijih zakonskih definicija koje se primjenjuju na cijeli zakon kao što je »objavljivanje«, »izdavanje«, »javnost«, na način kako je to uređeno u modernom, komparativnom zakonodavstvu. Tako »objavljivanje« znači da je autorsko djelo ili predmet srodnog prava prvi put postalo dostupno javnosti, uz odobrenje ovlaštene osobe. »Javan« i »javnost« znače veći broj osoba koje nisu međusobno povezane rodbinskom vezom ili drugim osobnim vezama, a »izdavanje« znači da je dovoljan broj izrađenih primjeraka autorskog djela ili predmeta srodnog prava sa dozvolom ovlaštene osobe ponuđen javnosti ili stavljen u promet.

ŠTA JE AUTORSKO DJELO?

Autorsko djelo je individualna duhovna tvorevina iz područja književnosti, nauke i umjetnosti bez obzira na vrstu, način i oblik izražavanja. Autorsko djelo je određeno kao originalna, individualna duhovna tvorevina autora, izražena u određenoj formi, bez obzira na njegovu umjetničku, naučnu ili drugu vrijednost, njegovu namjenu, sadržinu i način ispoljavanja. Zakonom je prihvaćen koncept autorskog djela koji predstavlja spoj forme i ideje, dok sama ideja, postupci, metode rada, matematički koncepti, službeni tekstovi iz područja zakonodavstva, uprave i sudstva, kao i njihove zbirke koje su objavljene radi službenog informisanja javnosti, dnevne novosti i druge vijesti koje imaju karakter obične medijske informacije, ne mogu biti predmet zaštite.

Originalnost u smislu autorskog prava ne zahtijeva apsolutnu novost, već se traži tzv. subjektivna originalnost, odnosno novost u subjektivnom smislu. Djelo se smatra subjektivno originalnim ako autor ne oponaša drugo njemu poznato djelo.

Ukoliko originalnost određenog autorskog djela bude dovedena u pitanje, konačni sud o tome da li se nešto smatra autorskim djelom dat će nadležni sud.

Zakonom su pobrojane pojedinačne tipične kategorije autorskih djela, kao što su:

PRIRUČNIK

IZ AUTORSKOG PRAVA

- pisana djela (književni tekstovi, studije, priručnici, članci i ostali napisi, kao i računarski programi),
- govorna djela (govori, predavanja, propovijedi i druga djela iste prirode),
- dramska, dramsko-muzička i lutkarska djela, koreografska i pantomimska djela,
- muzička djela sa riječima ili bez riječi,
- audiovizuelna djela (filmska djela i djela stvorena na način sličan filmskom stvaranju),
- djela likovnih umjetnosti (crteži, slike, grafike, kipovi i druga djela iste prirode),
- djela arhitekture (skice, planovi, nacrti i izgrađeni objekti), djela svih grana primijenjenih umjetnosti, grafičkog i industrijskog oblikovanja,
- fotografska djela i djela proizvedena postupkom sličnim fotografskom, kartografska djela, prezentacije autorsko i srodna prava naučne, obrazovne ili tehničke prirode (tehničke skice, planovi, grafikoni, formulari, ekspertize, nalazi vještaka, prezentacije u plastičnom obliku i druga djela iste prirode).

17

Plagijat nije autorsko djelo i ne može se štititi autorskim pravom.

Također, u autorska djela se ubrajaju i djela izvedena iz već postojećih djela, tzv. prerade. Prerade uključuju prijevode, prilagodbe (adaptacije) i muzičke obrade, muzičke aranžmane i druge prerade koje predstavljaju individualnu duhovnu tvorevinu, a kod kojih ostaje sačuvan identitet izvornoga djela.

Zaštita ovih djela nema utjecaja na pravo autora izvornog djela, ali je za preradu zaštićenog autorskog djela potrebno dopuštenje autora izvornoga djela.

Zaštita obuhvata svaku moguću transformaciju izvornog djela, koja predstavlja samostalnu duhovnu tvorevinu, uz izričitu napomenu da se takvim transformacijama nikako ne smije zadirati u prava autora izvornog djela.

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

SASTOJCI DJELA

Ako predstavljaju individualne duhovne tvorevine, kao samostalno djelo zaštićeni su sastojci djela kao što je osnutak djela, nezavršeno djelo, naslov djela i drugi sastojci djela.

Pod drugim sastojcima djela obuhvaćeni su svi mogući elementi autorskog djela, koji se mogu pojaviti kao stvaralački rezultat na putu do završenog autorskog djela, od prvih pokušaja, skica, crteža, bilješki i slično (što je obuhvaćeno pojmom „osnutak djela“), naravno, uz izričitu pretpostavku da se radi o samostalnoj duhovnoj tvorevini.

ZBIRKE

Autorska su djela također antologije, enciklopedije, zbornici, čitanke, zbirke narodnih književnih i umjetničkih tvorevina, hrestomatije, zbirke dokumenata, sudskih odluka, baze podataka i slično u kojima su okupljena djela ili ulomci iz djela jednog ili više autora, a koje s obzirom na izbor, raspored ili način izlaganja svog sadržaja, predstavljaju samostalne individualne duhovne tvorevine. Takvo se djelo naziva zbirkom. Sastavljač zbirke smatra se autorom cijele zbirke, koja je novo autorsko djelo, čak i kad je sastavljena od pojedinačnih djela ili ulomaka iz djela drugih autora.

Međutim, uključanjem izvornih djela u zbirku ne smije povrijediti pravo autorā tih djela, što znači da svaki autor zastupljen u zbirci zadržava autorsko pravo na svoje djelo pa se podrazumijeva da je sastavljač zbirke od autora tražio i dobio odobrenje za objavljivanje pojedinih zaštićenih djela. Ne mora svaka zbirka biti i autorsko djelo; kriterij prema kojemu se određuje stvaralački karakter zbirke jest izbor ili raspored (sistemizacija) građe.

Zaštićenim djelima smatraju se i baze podataka koje predstavljaju zbirke samostalnih djela, podataka ili druge građe u bilo kakvom obliku koja je sistematski i metodički sredena i pojedinačno dostupna na elektronski ili drugi način. Baza podataka može biti sastavljena od zaštićenih djela. Kad nije sastavljena od zaštićenih djela smatra se autorskim djelom ako su njezin raspored ili izbor originalni.

Međutim, računarski programi koji su upotrijebljeni za izradu ili rad elektronskih baza podataka ne uživaju zaštitu.

ŠTA NIJE AUTORSKOPRAVNO ZAŠTIĆENO?

Autorskopravnu zaštitu ne uživaju ideje, koncepti, postupci, radne metode, matematičke operacije, načela ili otkrića, službeni tekstovi iz oblasti zakonodavstva, uprave i sudstva (npr. zakoni, uredbe, odluke, izvještaji, zapisnici, sudske odluke i slično), politički govori i govori održani tokom sudskih rasprava, dnevne vijesti ili razne informacije koje imaju karakter kratke vijesti sadržane u obavještenju za štampu. te narodne književne i umjetničke tvorevine.

Međutim, prijevodi službenih tekstova iz oblasti zakonodavstva, uprave i sudstva i prijevodi političkih govora održanih tokom sudskih rasprava, autorskopravno su zaštićeni, osim ako su objavljeni kao službeni tekstovi.

KO JE NOSITELJ AUTORSKOG PRAVA?

Nositelj autorskih prava je uvijek fizička osoba, obično sam autor koji je stvorio originalnu intelektualnu tvorevinu, ali može biti i bilo koja fizička ili pravna osoba različita od autora, koja je po osnovi ugovora, nasljeđivanja, ili drugog pravnog posla stekla pravo ekonomskog iskorištavanja tuđeg autorskog djela. To je osoba čije su ime i prezime, pseudonim ili neki drugi znak označeni na djelu na uobičajeni način. Tako su autori muzičkog djela njeni vlasnici te se ona ne smije bez njihova odobrenja koristiti, prerađivati, reproducirati itd.

Izorno autorsko pravo može nastati samo kod fizičke osobe koja je stvorila djelo. Zakonska pretpostavka autorstva postoji sve dok se suprotno ne dokaže u sudskom ili drugom postupku.

Djelo anonimnog ili pseudonimnog autora također je zaštićeno pa kad ga se želi koristiti, treba utvrditi ko je nositelj prava. Čak i kad se utvrdi da je autor djela doista nepoznat, to ne znači da je djelo slobodno od zaštite. Naime, u slučaju anonimnog ili pseudonimnog djela izdavač, čije je ime naznačeno na djelu, se smatra zastupnikom autora, dok se suprotno ne dokaže i kao takav ovlašten je da vrši moralna i imovinska prava autora. Ako izdavač nije naznačen na djelu, na ostvarivanje autorskog prava ovlaštena je osoba koja je djelo objavila.

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

KOAUTORI

Kad dvije ili više osoba zajedničkim radom stvore djelo koje čini nedjeljivu cjelinu, npr. kad zajednički napišu tekst ili muziku za pjesmu, a njihovi se udjeli ne mogu samostalno koristiti, smatraju se koautorima. Koautorima pripada nedjeljivo autorsko pravo na djelo i ono se može koristiti samo uz dopuštenje svih koautora. Udio pojedinog koautora određuje se srazmjerno stvarnom doprinosu koji je svaki od koautora dao u stvaranju djela, ako njihovi međusobni odnosi nisu drugačije uređeni ugovorom. Autorsko se pravo računa od smrti koautora koji je najduže živio.

AUTORI SPOJENIH DJELA

Kada dva ili više autora spoje svoja djela radi zajedničkog iskorištavanja, svaki od njih ima autorsko pravo na svom dijelu. Na djelima koja su spojena svaki od autora zadržava svoja moralna i imovinska prava. Autorska prava u slučaju spojenih djela autori uređuju međusobnim ugovorom koji nije autorski ugovor.

20

Spojena djela odnose se na cjelinu koja daje privid jedinstvenog - koautorskog djela. Ona su spojena samo radi zajedničkog iskorištavanja.

Ugovor o spajanju djela ima karakter ugovora o ortakluku, a ne autorskog ugovora.

Najčešće se spajaju djela različitih vrsta (npr, muzika i tekst, muzika i koreografija, tekst i slika, muzika i slika i sl.).

KOJA AUTORSKA PRAVA OSTVARUJU AUTORI?

Autor i njegovi nasljednici uživaju isključiva osobno-pravna ovlaštenja (autorska moralna prava), isključiva imovinsko-pravna ovlaštenja (autorska imovinska prava) i druga prava koja su određena zakonom.

Autorska moralna prava uvijek pripadaju autoru i ne mogu biti prenesena. Autor uvijek zadržava pravo da bude priznat i označen kao stvaralac svoga djela i da odredi da se njegovo djelo objavi pod njegovim imenom, pod pseudonimom, nekom drugom oznakom ili anonimno (pravo priznanja autorstva). Autor ima i isključivo pravo da odluči da li će, kada, na koji način i u kojoj formi njegovo djelo biti objavljeno (pravo objavljivanja) i

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

PRIRUČNIK

IZ AUTORSKOG PRAVA

isključivo pravo da se suprotstavi svakom mijenjanju ili upotrebi djela ako bi takvo mijenjanje ili upotreba vrijeđali njegovu čast i ugled (pravo poštivanja djela). Moralna prava traju neograničeno.

Slobodna prerada objavljenog autorskog djela dopuštena je ako se radi o:

- Parodiji ili karikaturi ako to ne stvara ili ne može stvarati zabune u pogledu izvora djela,
- Privatnoj ili drugoj vlastitoj preradi koja nije namijenjena i nije pristupačna javnosti, i
- Preradi u vezi sa dopuštenim korištenjem djela koja je prouzrokovana samom prirodom ili načinom tog korištenja.

Autorska imovinska prava su prava ekonomskog iskorištavanja autorskog djela te se za razliku od moralnih prava mogu prenositi na treća lica. Imovinska prava autoru daju isključiva ovlaštenja da zabrani ili dozvoli iskorištavanje svoga djela i primjeraka tog djela. To znači da druga osoba može da iskorištava autorsko djelo samo sa dozvolom autora. Imovinska prava uključuju i pravo na naknadu autoru za svaki oblik iskorištavanja autorskog djela od druge osobe.

Imovinska prava su ograničenog trajanja, i u najvećem broju zemalja traju za života autora te sedamdeset godina nakon njegove smrti.

Autorska imovinska prava su:

- **PRAVO REPRODUCIRANJA** – koje obuhvata isključivo pravo fiksiranja djela na materijalnom nosaču (primjerku djela) neposredno ili posredno, privremeno ili trajno, djelomično ili u cjelini, bilo kakvim sredstvima i na bilo kakav način;
- **PRAVO DISTRIBUIRANJA** – koje obuhvata isključivo pravo stavljanja u promet originala ili kopije djela, snimke izvođenja ili fonograma na materijalnom nosaču, putem prodaje ili drugim načinom prijenosa vlasništva, uključujući uvoz radi takvog stavljanja u promet i javne prodaje ili drugog oblika prijenosa vlasništva/svojine. Pravo distribuiranja obuhvata i isključivo pravo da se umnoženi primjerci djela uvoze u određenu državu radi daljnjeg stavljanja u promet, nezavisno od toga da li su izrađeni na zakonit način ili ne;

PRIRUČNIK

IZ AUTORSKOG PRAVA

- **PRAVO DAVANJA U ZAKUP** – koje obuhvata isključivo pravo davanja na korištenje originala ili primjerka djela na vremenski ograničeni period u svrhu ostvarivanja posredne ili neposredne privredne koristi. Zakon predviđa izuzetke u pogledu arhitektonskih objekata i originala ili primjerka djela primjenjenih umjetnosti i industrijskog oblikovanja, kao i izuzetke koji se odnose na originale ili primjerke djela radi saopštavanja javnosti, zatim, na originale ili primjerke djela radi uvida na licu mjesta. Izuzetak je i u pogledu djela stvorenih u okviru radnog odnosa, ako je upotreba ograničena isključivo na vršenje radnih obaveza iz tog odnosa i na računarske programe ukoliko sâm program nije osnovni predmet davanja u zakup;
- **PRAVO SAOPŠTAVANJA JAVNOSTI** – znači isključivo pravo da se djelo učini dostupnim javnosti u nematerijalnom obliku i obuhvata slijedeća prava:
  - **Pravo javnog izvođenja** koje obuhvata isključivo pravo saopštavanja javnosti djela iz oblasti književnosti ili nauke njegovim čitanjem ili recitiranjem uživo (pravo javnog recitiranja), muzičkog djela njegovim izvođenjem uživo (pravo javnog muzičkog izvođenja) i pravo saopštavanja javnosti dramskog, dramsko-muzičkog, koreografskog, lutkarskog ili pantomimskog djela njegovim scenskim prikazivanjem uživo (pravo javnog scenskog prikazivanja);
  - **Pravo javnog prenošenja** koje obuhvata isključivo pravo da se recitacija, muzička izvedba ili scensko prikazivanje djela saopšte javnosti koja se nalazi izvan prostora u kojem se djelo uživo recitira, izvodi ili scenski prikazuje putem zvučnika, ekrana ili drugog tehničkog uređaja;
  - **Pravo javnog prikazivanja** koje obuhvata isključivo pravo saopštavanja javnosti audiovizuelnog djela ili djela iz oblasti fotografije, likovnih umjetnosti, arhitekture, primijenjenih umjetnosti, industrijskog oblikovanja, kartografije ili prikaza naučne ili tehničke prirode pomoću tehničkih uređaja;

PRIRUČNIK

IZ AUTORSKOG PRAVA

- **Pravo javnog saopštavanja** sa fonograma i videograma koje obuhvata isključivo pravo da se recitacije, izvedbe ili scenska prikazivanja djela koja su snimljena na fonograme ili videograme saopštavaju javnosti;
- **Pravo radiodifuznog i kablovskog emitiranja** koje obuhvata isključivo pravo saopštavanja djela javnosti pomoću radijskih ili televizijskih programskih signala namijenjenih za javni prijem, bežičnim prijenosom koji uključuje satelit ili žičanim prijenosom, koji uključuje kablovski ili mikrotalasni sistem. Emitiranje putem satelita postoji kad se pod kontrolom i odgovornošću organizacije za radiodifuziju programski signali, koji su namijenjeni za javni prijem, šalju u neprekinutom komunikacionom lancu prema satelitu i nazad na zemlju. Ako su programski signali kodirani, emitiranje putem satelita postoji pod uslovom da su sredstva za dekodiranje signala dostupna javnosti od organizacije za radiodifuziju koja vrši emitiranje ili od ovlaštene treće osobe;
- **Pravo radiodifuznog i kablovskog reemitiranja** koje obuhvata isključivo pravo da se istovremeno, u neizmijenjenom obliku i cjelini, saopštava javnosti radiodifuzno emitirano djelo kada takvo saopštavanje vrši druga organizacija za radiodifuziju od one koja djelo izvorno emitira, ili kada drugi subjekt vrši saopštavanje kablovskim ili mikrotalasnim sistemom, koji obuhvata više od 100 priključaka, ili kada se djelo izvorno emitira iz druge države (kablovsko reemitiranje). Broj kablovskih priključaka (100) odnosi se na kablovsko reemitiranje domaćih programa, onih koji izvorno potječu iz BiH, što je prihvaćeno kao standard koji bi odgovarao broju stanova u nekoj većoj stambenoj zgradi;
- **Pravo sekundarnog korištenja djela** koje se radiodifuzno emitira koje obuhvata isključivo pravo da se djelo koje je radiodifuzno emitirano, odnosno radiodifuzno ili kablovski reemitirano, istovremeno saopštava javnosti putem zvučnika, ekrana ili sličnog tehničkog uređaja;

23

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČNIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

24

- **Pravo činjenja dostupnim javnosti** koje obuhvata isključivo pravo da se djelo saopšti javnosti žičanim ili bežičnim prijenosom na način koji pojedincu omogućava pristup djelu sa mjesta i u vrijeme koje sâm odabere (internet, video-on-demand, music-on-demand i slično).
- **PRAVO PRERADE** - koje obuhvata isključivo pravo da se izvorno djelo prevede, dramski ili muzički obradi, promijeni ili na bilo koji drugi način preradi. Ovo pravo obuhvata i slučaj kada se izvorno djelo u neizmijenjenom obliku uključi ili ugradi u novo djelo u kom slučaju autor izvornog djela zadržava isključivo pravo na korištenje svog djela u prerađenom obliku, ako se zakonom ili ugovorom drugačije ne odredi;
- **PRAVO AUDIOVIZUELNOG PRILAGOĐAVANJA** – koje obuhvata isključivo pravo da se izvorno djelo preradi ili uključi u audiovizuelno djelo. Zaključenjem ugovora o audiovizuelnom prilagođavanju smatra se da je autor izvornog djela prenio na filmskog producenta pravo prerade i uključivanja izvornog djela u audiovizuelno djelo, svoja autorska imovinska prava na tom djelu, njegovom prijevodu, njegovim preradama i na fotografijama nastalim u vezi sa produkcijom audiovizuelnog djela, ako se ugovorom drugačije ne odredi.

U slučaju audiovizuelnog prilagođavanja djela autor izvornog djela zadržava isključivo pravo novog audiovizuelnog prilagođavanja, ali tek nakon isteka deset godina od zaključenja ugovora o audiovizuelnom prilagođavanju, isključivo pravo daljnje prerade audiovizuelnog djela u bilo koji drugi umjetnički oblik i pravo na odgovarajuću naknadu od filmskog producenta za svako davanje u zakup primjerka audiovizuelnog prilagođenog djela.

U slučaju davanja dozvole za audiovizuelno prilagođavanje autor se ne može odreći prava novog audiovizuelnog prilagođavanja, prava daljnje prerade audiovizuelnog djela u bilo koji drugi umjetnički oblik i prava na odgovarajuću naknadu od filmskog producenta, za svako davanje u zakup primjerka audiovizuelnog prilagođenog djela.

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

ŠTA SU DRUGA PRAVA AUTORA?

Druga prava autora obuhvataju:

1. Pravo na naknadu za davanje na posluhu:

Autor ima pravo na odgovarajuću naknadu ako se original ili primjerak njegovog djela daju na upotrebu na određeni vremenski period putem javnih biblioteka, odnosno drugih institucija kojima je to djelatnost bez ostvarivanja posredne ili neposredne privredne koristi.

Izuzetak predstavljaju:

- Original ili primjerak bibliotečkog materijala u nacionalnim bibliotekama, bibliotekama javnih obrazovnih institucija i javnim specijaliziranim bibliotekama,
- Arhitektonski objekti,
- Original ili primjerak djela primijenjenih umjetnosti i industrijskog oblikovanja,
- Original ili primjerak djela radi saopćavanja javnosti,
- Original ili primjerak djela radi uvida na licu mjesta ili za njihovo pozajmljivanje između javnih ustanova,
- U okviru radnog odnosa, ako je upotreba ograničena isključivo na vršenje radnih obaveza iz tog odnosa.

Davanje na posluhu originala ili primjeraka kompjuterskih programa i baza podataka je isključivo pravo njihovog autora.

2. Pravo slijeđenja:

Ako je original djela likovne umjetnosti, nakon što ga je autor prvi put prodao, ponovo prodat, autor ima pravo da bude obaviješten o prodaji i novom vlasniku i da potražuje naknadu, pod uslovom da se prodavač, kupac ili posrednik profesionalno bave prometom umjetničkih djela (prodajni saloni, galerije, aukcionarske kuće i slično).

U likovna se djela ubrajaju i fotografije, crteži, grafički listovi i mape, dakle djela koja knjižnice često posjeduju i zato je to pravo i za njih zanimljivo.

25

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

Autor se tog prava ne može odreći i ne može ga prenijeti za života i biti predmet prinudnog izvršenja, ali nakon njegove smrti ono prelazi na nasljednike.

Pod originalnim djelom likovne umjetnosti smatraju se slike, crteži, kolaži, grafike, gravure, fotografije, tapiserije, kipovi, umjetnička djela izrađena u keramici, staklu ili drugom materijalu i slična djela koja je autor stvorio vlastoručno, ili se radi o reprodukcijama takvih djela koje se smatraju originalima. Kao reprodukcije koje se smatraju originalima smatraju se djela koja je izradio autor u ograničenom broju primjeraka ili lice koje je on ovlastio, koji su, u pravilu, numerirani i potpisani od autora. Naknada autoru originala likovnog djela na osnovu prava slijeđenja plaća se u procentu od prodajne cijene originala, bez uključenog poreza i iznosi:

- 4% od dijêla cijene ostvarene u iznosu od 1.000 KM do 100.000 KM
- 3% od dijêla cijene ostvarene u iznosu od 100.001 KM do 400.000 KM
- 1% od dijêla cijene ostvarene u iznosu od 400.001 KM do 700.000 KM
- 0,5% od dijêla cijene ostvarene u iznosu od 700.001 KM do 1.000.000 KM
- 0,25% od dijêla cijene ostvarene u iznosu iznad 1.000.000 KM

Nezavisno od prodajne cijene originala, naknada na osnovu prava slijeđenja ne može iznositi više od 25.000 KM

3. Pravo na naknadu za privatnu i drugu vlastitu upotrebu

Iako je reproduciranje dijela ili cijelog autorskog djela za privatno korištenje dopušteno i jedna je od iznimki od zaštite autorskih djela, koja određuje da se od autora ne mora tražiti dopuštenje za reproduciranje, ipak autori imaju pravo na posebnu naknadu kada se, s obzirom na prirodu autorskog djela, može očekivati da će biti reproducirano fotokopiranjem ili snimanjem na nosače zvuka, slike ili teksta, za privatnu i drugu vlastitu upotrebu.

Naknada za fotokopiranje plaća se pri prvoj prodaji, ili uvozu novih

PRIRUČNIK

IZ AUTORSKOG PRAVA

uređaja za fotokopiranje i od izrađenih fotokopija namijenjenih za prodaju, dok se naknada za zvučno i vizuelno snimanje plaća pri prvoj prodaji ili uvozu novih tehničkih uređaja za zvučno i vizuelno snimanje i pri prvoj prodaji ili uvozu novih praznih nosača zvuka, slike ili teksta.

Naknadu za zvučno i vizuelno snimanje i naknadu pri prvoj prodaji ili uvozu novih tehničkih uređaja plaćaju proizvođači uređaja za zvučno i vizuelno snimanje, proizvođači uređaja za fotokopiranje i proizvođači praznih nosača zvuka, slike ili teksta. U slučaju uvoza uređaja i praznih nosača zvuka ili slike naknadu plaća uvoznik. Naknadu od izrađenih fotokopija namijenjenih za prodaju plaćaju fizičke i pravne osobe koje, uz naplatu, obavljaju usluge fotokopiranja.

Pravo na naknadu ostvaruje se samo u sistemu kolektivnog ostvarivanja prava.

Biblioteke smiju reproducirati primjerak djela koji posjeduju, ali to smiju učiniti samo jedanput. Knjižnice koje fotokopiraju građu za korisnike uz naplatu također su obvezne plaćati naknade i moraju sklopiti odgovarajući ugovor s organizacijom za kolektivno ostvarivanje prava. Uz autore, pravo na naknadu imaju izdavači i proizvođači zvučnih snimki.

Reproduciranje je dopušteno na bilo koju podlogu, što znači da je uz mikrofilmiranje dopušteno i skeniranje i digitaliziranje uz uvjet da je digitalizirana građa pohranjena samo na jednom mjestu. Prvenstvena je svrha tog ograničenja omogućiti knjižnicama da zaštite rijetku ili oštećenu građu.

Iznose pojedinih naknada za reproduciranje za privatnu i drugu vlastitu upotrebu određuje Vijeće ministara BiH i to posebno za različite kategorije uređaja i nosača odnosno za svaki uređaj za zvučno snimanje, za svaki uređaj za audiovizuelno snimanje, za svaki prazan nosač zvuka ili slike, za svaki uređaj za fotokopiranje ili drugi uređaj sa sličnom tehnikom reproduciranja (faks, printer, fotoprinter i sl.) i za svaku pojedinačnu fotokopiju napravljenu za prodaju fizičkim osobama.

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

- 4. Reprografska prava:** Predstavljaju prava izdavača, književnika, prevodioca, autora udžbenika i drugih štampanih djela (pisana i ilustrovana djela) na ostvarivanje naknade od fotokopiranja i davanja dozvola za fotokopiranje korisnicima.
- 5. Pravo pristupa i predaje djela:** Autor ima pravo da pristupi originalu ili primjerku svog djela koji se nalazi u posjedu druge osobe ukoliko je to neophodno za vršenje njegovog prava reproduciranja ili prerade i ako to nije suprotno opravdanim interesima posjednika.

U slučaju izlaganja djela likovne umjetnosti ili fotografije u BiH autor može od posjednika zahtijevati predaju originala djela ukoliko dokaže da postoji jači interes. Posjedniku djela može da predaju originala uvjetuje davanjem garancije ili zaključenjem ugovora o osiguranju u visini tržišne vrijednosti djela. Pravo pristupa djelu, kao i izlaganje djela ostvaruju se na autorov trošak i s najmanjim mogućim smetanjem posjednika. U slučaju oštećenja originala ili primjeraka djela autor odgovara za svu štetu, bez obzira na svoju krivicu.

28

SADRŽAJNA OGRANIČENJA AUTORSKOG PRAVA

Zakonom su uvedena određena ograničenja autorskog prava kako bi autorsko djelo mogle da koriste druge osobe i to u nekim slučajevima bez pribavljanja imovinskog autorskog prava, a uz obavezu plaćanja odgovarajuće naknade (zakonska licenca) ili bez dozvole autora i bez obaveze plaćanja naknade (slobodna upotreba).

ZAKONSKA LICENCA

Bez pribavljanja imovinskog autorskog prava, a uz obavezu plaćanja odgovarajuće naknade predviđena je zakonska licenca za:

- Reproduciranje djela u nastavnim materijalima (čitanke, udžbenici, radne sveske i ispitni materijali), odlomaka autorskih djela i pojedinačnih autorskih djela fotografije, likovne umjetnosti, arhitekture, primijenjene umjetnosti, industrijskog i grafičkog dizajna i kartografije, pod uvjetom da se radi o objavljenim djelima,

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

- Reproduciranje u periodičnoj štampi ili u pregledima takve štampe (kliping) pojedinačnih objavljenih članaka o aktuelnim političkim, privrednim, vjerskim i drugim sličnim tekućim pitanjima, osim ako je to autor izričito zabranio.

U svakom slučaju neophodno je poštovati moralna prava autora, na način da se naznači ime autora i izvor iz koga je djelo preuzeto.

SLOBODNA UPOTREBA

Bez dozvole autora i bez obaveze plaćanja naknade dozvoljena je upotreba djela u slijedećim slučajevima: za potrebe invalidnih osoba; u slučaju privremenog reproduciranja; za potrebe informiranja javnosti; za potrebe nastave; navođenje odlomaka i citata iz djela; za korištenje djela na javnim izložbama ili aukcijama autorskih djela; u cilju slobodne prerade djela; reproduciranja ili prerade baze podataka; upotrebe djela trajno smještenih na javnim mjestima; za potrebe provedbe službenih postupaka te za provjeru uređaja.

PRIVREMENO REPRODUCIRANJE

Pod privremenim reproduciranjem podrazumijeva se reproduciranje autorskog djela ako predstavlja prolaznu ili prateću radnju koja čini sastavni ili bitan dio tehnološkog procesa i nema nikakvog samostalnog ekonomskog značaja, a njena jedina svrha je da omogući prijenos djela u mreži između trećih osoba putem posrednika ili njegovo ovlašteno korištenje.

Uobičajeno je da DJ koristi umnoženi muzički sadržaj na medijima (CD, DVD i dr.) i/ili uređajima za pohranu podataka u njegovom vlasništvu, a koji sadrže tvrdi disk (hard disk) ili neki drugi oblik memorije sa svrhom privremenog reproduciranja (umnožavanja) u MP3 ili neki drugi format.

UPOTREBA DJELA U CILJU INFORMIRANJA JAVNOSTI

Pravo autora ograničava se prilikom informiranja javnosti o tekućim događajima. Za ove svrhe dopušteno je u potrebnom obimu:

- Reproducirati autorsko djelo koje se pojavljuje kao sastavni dio tekućeg događaja o kojem se informira javnost,

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

- Pripremiti i reproducirati kratke izvode ili sažetke iz pojedinih objavljenih novinskih i drugih sličnih članaka u pregledima štampe,
- Reproducirati javne političke, vjerske i druge govore održane u organima državne ili lokalne vlasti, vjerskim ustanovama ili prilikom državnih ili vjerskih svečanosti,
- Slobodno koristiti dnevne informacije i vijesti koje imaju prirodu novinskog izvještaja.

Kod ovakve upotrebe djela se također mora naznačiti izvor i ime autora, ako je to naznačeno na upotrebljenom djelu.

UPOTREBA DJELA ZA POTREBE NASTAVE

Zakon dopušta reproduciranje i stvaranje zbirki od ulomaka reproduciranih autorskih djela ili čak kraćih cjelovitih djela, ali isključivo za potrebe nastave ili naučnog istraživanja, uz navođenje izvora.

Za potrebe nastave dopušteno je:

30

- javno izvođenje objavljenih djela u obliku neposrednog poučavanja na nastavi,
- javno izvođenje objavljenih djela na besplatnim školskim priredbama pod uvjetom da izvođači ne prime naknadu za svoje izvođenje,
- javno saopštavanje radiodifuzno emitiranih školskih emisija putem zvučnika, ekrana ili sličnih tehničkih uređaja koji se nalaze u obrazovnoj ustanovi.

REPRODUCIRANJE ZA PRIVATNU I DRUGU VLASTITU UPOTREBU

Reproduciranje objavljenog autorskog djela je slobodno pod uslovom da je urađeno samo u jednom primjerku, i da je to učinjeno na papiru ili sličnom nosaču, upotrebom fotokopiranja ili druge fotografske tehnike sa sličnim efektom, ili na bilo kom drugom nosaču ako se to čini za privatnu upotrebu, ako primjerci nisu namijenjeni ili pristupačni javnosti i ako takvim reproduciranjem ne postoji namjera da se ostvari direktna ili indirektna imovinska korist.

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

PRIRUČNIK

IZ AUTORSKOG PRAVA

Javni arhivi, javne biblioteke, muzeji i obrazovne ili naučne ustanove mogu za vlastite potrebe slobodno reproducirati djelo na bilo kojem nosaču ako to učine iz vlastitog primjerka i ako takvim reproduciranjem nemaju namjeru da ostvare posrednu ili neposrednu imovinsku korist. Kod reproduciranja za privatnu i drugu vlastitu upotrebu zakon predviđa i izuzetke od pravila slobodne upotrebe, pa se dozvola ne odnosi na reproduciranje:

- Pisanih djela u obimu cijele knjige - osim ako su primjerci te knjige rasprodati najmanje dvije godine,
- Grafičkih izdanja muzičkih djela (notni materijali) - osim ručnim prepisivanjem,
- Elektronskih baza podataka i računarskih programa,
- Djela arhitekture, u obliku izgradnje arhitektonskog objekta,
- Bilo kojeg djela ukoliko bi takvo reproduciranje bilo suprotno uobičajenom iskorištavanju djela i oštećivalo u nerazumnoj mjeri zakonite interese autora, odnosno nosioca autorskog prava.

CITATI

31

Doslovno navođenje odlomaka i citata iz objavljenog autorskog djela ili pojedinačnih objavljenih djela fotografije, likovne umjetnosti, arhitekture, primjenjene umjetnosti i industrijskog i grafičkog dizajna, dopušteno je radi naučnog istraživanja, kritike, polemike, recenzije, nastave i drugog osvrta u mjeri opravdanoj potrebom prikaza, suočenja ili upućivanja koje se želi postići u skladu sa dobrim poslovnim običajima.

Prilikom citiranja treba voditi računa o načinu citiranja, vrsti djela iz kojega se citira, obimu i svrsi citiranja. Citirati se može dvojako: tako da se dio tuđega teksta doslovno prepíše i istakne u tekstu (navodnicima, kurzivom i sl.) ili tako da se odgovarajući dio teksta prepriča vlastitim riječima.

Kod korištenja djela moraju se naznačiti izvor i ime autora ako je navedeno na upotrijebljenom djelu.

Već je rečeno da Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima dopušta citiranje i da za njega ne treba tražiti dopuštenje autora čije se riječi prenose, niti treba platiti naknadu, ali se mora navesti izvor odakle je citat preuzet i autorovo ime. Važno je znati i da se dopuštenje odnosi samo na preuzimanje dijelova teksta iz već objavljenog djela.

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

UPOTREBA DJELA NA JAVNIM IZLOŽBAMA ILI AUKCIJAMA AUTORSKIH DJELA

Za potrebe promocije javnih izložbi ili aukcija (izrada kataloga i dr. promotivnog materijala) organizatori takvih izložbi ili aukcija mogu slobodno da upotrijebe djela i to u obimu potrebnom za postizanje takve svrhe i pod uvjetom da to ne čine sa namjerom da postignu direktnu imovinsku korist. Kod ovakve upotrebe djela moraju se poštovati moralna prava autora i naznačiti izvor i ime autora, ako je to navedeno na upotrijebljenom djelu.

SLOBODNA PRERADA DJELA

Slobodna prerada objavljenog autorskog djela dopuštena je ako se radi o:

- Parodiji ili karikaturi, ako to ne stvara ili ne može stvarati zabune u pogledu izvora djela,
- Privatnoj ili drugoj vlastitoj preradi koja nije namijenjena i nije pristupačna javnosti,
- Preradi u vezi sa dopuštenim korištenjem djela koja je prouzrokovana samom prirodom ili načinom tog korištenja.

32

UPOTREBA BAZE PODATAKA

Ovlašteni korisnik objavljene baze podataka ili njenog primjerka može slobodno reproducirati ili preraditi tu bazu podataka ako je to potrebno radi pristupa njenom sadržaju i redovnog korištenja tog sadržaja.

Ako je korisnik ovlašten samo za dio baze podataka, dopušteni su mu reproduciranje i prerada samo tog dijela. Dozvola upotrebe baze podataka, samo za predviđeni slučaj, predstavlja izuzetak od zabrane određenih radnji u korist ovlaštenog korisnika baze podataka.

UPOTREBA DJELA TRAJNO SMJEŠTENIH NA JAVNIM MJESTIMA

Djela koja su trajno smještena na trgovima, parkovima, ulicama ili drugim mjestima pristupačnim javnosti slobodna su za upotrebu. Ta djela svako može da fotografira, snima, prikazuje u TV emisijama i

slično, s tim da se zabranjuje njihova reprodukcija u trodimenzionalnom obliku, upotreba za istu namjenu kao izvorno djelo ili upotreba za postizanje imovinske koristi.

SLUŽBENI POSTUPCI

Dopuštena je slobodna upotreba autorskog djela ako je to neophodno u pojedinačnom konkretnom slučaju radi provođenja zadataka javne sigurnosti ili bilo kojeg službenog postupka.

VREMENSKO OGRANIČENJE AUTORSKOG PRAVA

Autorska imovinska prava na djelu koje je zaštićeno autorskim pravom vremenski je ograničeno. Autorsko pravo traje za života autora i 70 godina nakon smrti autora.

Na koautorskom djelu rok od 70 godina se računa od smrti autora koji je posljednji umro.

Autorsko pravo na anonimno djelo i djelo objavljeno pod pseudonimom traje 70 godina od dana zakonitog objavljivanja djela.

Autorsko pravo na kolektivnim djelima traje 70 godina od dana zakonitog objavljivanja djela.

Za djela u nastavcima rok trajanja zaštite računa se za svaki od tih dijelova posebno.

Pravo pokajanja traje samo za života autora.

Istekom rokova trajanja autorskog imovinskog prava autorskopravna zaštita djela prestaje.

AUTORSKO PRAVO U PRAVNOM PROMETU

Autorsko pravo je samostalno i nezavisno od prava vlasništva ili drugih stvarnih prava na stvari na kojoj je ili u kojoj je autorsko djelo fiksirano. Sastoji se od moralnih i imovinskih prava koja se u pravnom prometu tretiraju i posmatraju zasebno.

Tako autor ne može prenijeti na drugo lice autorska moralna prava dok se imovinska prava autora mogu prenositi pravnim poslovima među živima i poslije smrti.

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

Kada je riječ o nasljeđivanju imovinskopravnih ovlaštenja iz autorskog prava, ova prava, osim prava pokajanja, u cjelosti prelaze na nasljednike. Oni ih mogu koristiti, ustupati pravnim poslovima, ubirati naknadu odnosno raspolagati u skladu sa zakonom. Kod pravnog statusa autorskih djela stvorenih za vrijeme trajanja bračnog odnosa u zajedničku imovinu bračnih drugova ulaze samo imovinske koristi koje bračni drug-autor ostvari iz autorskog prava nastalog za vrijeme trajanja bračnog odnosa. Ovo se odnosi i na svakog drugog nasljednika autorskog prava.

Autorsko pravo, kao cjelina, ne može biti predmet prinudnog izvršenja.

Predmet prinudnog izvršenja mogu biti samo imovinske koristi koje potječu iz upotrebe autorskog djela.

LEGITIMACIJA

Zakonom je posebno uređeno pitanje legitimacije i ono daje pravni osnov nosiocima prava da u obimu prava koja su stekli zakonom ili pravnim poslom uživaju isključiva prava autora, uključujući i sudsku zaštitu. Aktivnu legitimaciju za ostvarivanje zaštite prava svojih članova u sudskim i drugim službenim postupcima imaju i kolektivne organizacije, sindikalne organizacije i profesionalna udruženja osnovana radi zaštite autorskih i srodnih prava. Navedene osobe su ovlaštene da se poduzmu sve pravne radnje u slučajevima povrede prava njihovih članova.

ZAŠTITA ORIGINALA AUTORSKOG DJELA

Zaštita originala autorskog djela predstavlja specijalni slučaj odstupanja od apsolutnosti prava vlasništva u odnosu na dužnost vlasnika originala djela koji bi, s obzirom na okolnosti, mogao pretpostaviti da autor ima opravdani interes da sačuva taj original od uništenja te da, prije uništenja takvog originala, obavijesti autora o toj namjeri i ponudi mu otkup prema cijeni vrijednosti materijala. Ako predaja originala nije moguća, vlasnik je dužan omogućiti autoru da se izradi primjerak djela na odgovarajući način.

Vlasnik stvari na kojoj ili u kojoj je autorsko djelo fiksirano može bez dozvole autora uništiti to autorsko djelo bez ispunjenja gore navedenih obaveza.

U slučaju vlasništva nad arhitektonskim objektom, vlasnik objekta je dužan samo da obavijesti autora o namjeri da uništi objekat i da dopusti autoru, na njegov zahtjev, pristup objektu koji omogućava da se taj objekat fotografira. U ovome slučaju autor ima pravo da traži i predaju primjerka nacрта arhitektonskog djela, na njegov trošak.

Autor izgrađenog djela arhitekture ne može se protiviti kasnijim izmjenama na tom objektu ako je od završetka izgradnje, odnosno izdavanja upravne dozvole za upotrebu objekta proteklo više od pet godina. Ako je na objektu označeno njegovo ime, autor ima pravo da traži da vlasnik objekta stavi odgovarajuću napomenu o izmjenama arhitektonskog djela i vremenu kada je to učinjeno. U slučaju kada je arhitektonsko djelo potrebno obnoviti, izmijeniti ili na drugi način preraditi zbog nedostataka ugrađenih materijala ili ozbiljnih oštećenja objekta nastalih usljed bilo kojih razloga, vlasnik objekta može ga slobodno preraditi bez dozvole autora.

AUTORSKO UGOVORNO PRAVO

Zakonom su uređene opšte odredbe o obimu prijenosa prava i definicije isključivog i neisključivog prijenosa, koje su u skladu sa autorskopравnom teorijom. Da bi se postigla veća pravna sigurnost u autorskopравnim poslovima zakonom su određene pretpostavke u pogledu obima prava u korist autora. Autorski ugovor je pravni instrument putem kojeg autor ostvaruje ekonomsku korist od svog djela. Slabost ovog instrumenta ogleda se u tome što on reguliše odnos između autora i korisnika autorskog djela koji su, po pravilu, u faktički neravnopravnom položaju

Zaključujući autorski ugovor, autor vrši prenos pojedinih autorskih imovinskopravnih ovlaštenja i druga prava autora, istovremeno potražujući od korisnika djela određenu naknadu za ovlaštenja koja je ustupio.

Zakonska je pretpostavka da je dogovoren neisključivi prijenos, da prijenos važi samo za područje BiH i da važi samo za vrijeme koje je uobičajeno za prijenos prava iskorištavanja autorskih djela određene vrste, pod uvjetom da zakonom ili ugovorom nije drugačije uređeno.

Neisključivi prijenos prava ovlašćuje nosioca da na ugovoreni način iskorištava autorsko djelo, pored autora i drugih nosilaca prava.

35

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

S druge strane, isključivi prijenos prava ovlašćuje nosioca da samo on na ugovoreni način iskorištava autorsko djelo uz isključivanje autora i svih drugih lica od korištenja djela.

Smatra se da ako ugovorom nisu utvrđeni vrsta i obim pojedinačnih autorskih imovinskih prava koja se prenose na nosioca, prenesena samo ona prava i samo u onom obimu koji je potreban za postizanje cilja ugovora.

Odvojenost prijenosa predviđena je čak i u okviru nekih od pojedinačnih prava (prava reproduciranja, prava distribuiranja i prava davanja u zakup fonograma i videograma), koja su, zbog novih mogućnosti eksploatacije, postala toliko komercijalno važna da njihov ugovorni prijenos treba da bude sasvim jasno i transparentno određen u ugovorima. Tako se, pri prijenosu prava reproduciranja djela ne prenosi i pravo njegovog pohranjivanja u elektronskom obliku i pravo njegovog zvučnog ili vizuelnog snimanja, ako zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno.

Pri prijenosu prava distribuiranja primjeraka djela ne prenosi se i pravo njihovog uvoza, ako zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno, odnosno pri prijenosu prava davanja u zakup fonograma ili videograma na kojima je snimljeno autorsko djelo autor zadržava pravo na primjerenu naknadu za svako davanje u zakup i ne može se odreći ovoga prava.

Pretpostavke o zajedničkom prijenosu. Pri prijenosu prava reproduciranja djela smatra se da je ugovoren i prijenos prava distribuiranja primjeraka tog djela, izuzev njihovog uvoza, ako zakonom ili ugovorom nije drugačije određeno. Također, pri prijenosu prava radiodifuznog emitiranja djela smatra se da je na organizaciju za radiodifuziju preneseno i pravo:

- Izrade snimaka djela ako su ti snimci urađeni vlastitim sredstvima i za potrebe vlastite emisije, ako se radi samo o jednokratnom emitiranju i ako se ti snimci najkasnije u roku od mjesec dana od dana emitiranja unište (efemerni snimci),
- Predaje i pohranjivanja efemernih snimaka vlastitom ili javnom arhivu ako ti snimci imaju izuzetnu dokumentarnu vrijednost. O takvoj predaji i pohranjivanju snimaka organizacija za radiodifuziju dužna je obavijestiti autora bez odgađanja.

Daljnje prenošenje prava od strane lica na koje je preneseno to autorsko imovinsko ili drugo pravo autora se ne može prenositi na treće osobe bez dozvole autora osim, ako ugovorom nije drugačije određeno. Dozvola za prijenos nije potrebna ako je daljnji prijenos prava posljedica statusnih promjena kod nosioca prava, njegovog stečaja ili redovne likvidacije.

NIŠTAVOST POJEDINIH ODREDBA O PRIJENOSU

Zakonom je predviđeno da su ništave sve odredbe o prijenosu čiji je cilj da autor prenese na drugu osobu: autorsko pravo kao cjelinu, moralna autorska prava, autorska imovinska prava na svim svojim budućim djelima, autorska imovinska prava za još nepoznate načine iskorištavanja svog djela.

FORMA UGOVORA

Zakon određuje princip pisane forme ugovora za sve pravne poslove kojima se prenose autorska imovinska prava ili druga prava autora ili, kojima se daju dozvole za iskorištavanje autorskih djela. Izuzetak od pravila je kod izdavačkih ugovora o izdavanju članaka, crteža i drugih autorskih djela u dnevnoj i periodičnoj štampi, koji je valjan i ako nije sačinjen u pisanom obliku. Insistiranje na pisanoj formi je prvenstveno u cilju motiviranosti ugovornih strana da jasnije i preciznije formuliraju sve bitne elemente jednog pravnog posla, što je, svakako, u interesu njihove veće pravne sigurnosti.

Nepoštivanje obaveze pisane forme ugovora povlači za sobom ništavnost ugovora.

Sve sporne i nejasne odredbe pravnog posla u pogledu vrste i obima prenesenih prava tumače se u korist autora.

AUTORSKA NAKNADA

Prijenos autorskih imovinskih prava ili drugih prava autora uvijek se vrši uz naknadu, osim ako se suprotno dokaže. Uređivanje obaveze plaćanja naknade prepušteno je autonomiji volje ugovornih strana, što znači da zavisno od njihove volje može sadržavati obavezu plaćanja ali i ne mora.

U slučaju kada naknada nije bila određena ona se određuje prema uobičajenim visinama naknada za pojedinu vrstu djela, prema obimu i

37

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

trajanju iskorištavanja djela i prema drugim okolnostima slučaja. Naknada se kod autorskih ugovora može odrediti na različite načine: paušalno, u zavisnosti od obima korištenja djela; u zavisnosti od ekonomskog efekta korištenja djela; u zavisnosti od veličine djela ili kominovanjem pojedinih od ovih metoda.

Zakon uređuje i situaciju kada se iskorištavanjem autorskog djela ostvari prihod koji je očito nesrazmjernan sa ugovorenom ili određenom naknadom, u kom slučaju autor ima pravo tražiti izmjenu ugovora radi određivanja njegovog pravičnijeg udjela u tom prihodu ili ponovno određivanje visine naknade i ne može se odreći od ovoga prava.

EVIDENCIJA PRIHODA I DOBITI

Ukoliko je naknada ugovorena ili određena u zavisnosti od prihoda ili dobiti ostvarene iskorištavanjem autorskog djela zakon sadrži odredbu u korist autora, koja obavezuje korisnika djela da vodi odgovarajuće knjige ili drugu pouzdanu evidenciju prihoda od komercijalnog iskorištavanja autorskog djela iz koje se može pouzdano ustanoviti visina naknade koja pripada autoru.

38

Korisnik djela je obavezan da redovno i u potrebnom obimu izvještava autora o visini ostvarenog prihoda ili dobiti, kao i da omogućiti autoru, na njegov zahtjev, da najmanje jednom godišnje ima uvid u knjige ili evidenciju prihoda.

RASKID UGOVORA

Autorsko ugovorno pravo pruža autoru vanredne mogućnosti za raskid ugovora, imajući u vidu imovinske i moralne interese koje autor ima u vezi sa svojim djelom i njegovom korištenjem, pa tako autor može raskinuti ugovor zbog nekorištenja ili nedovoljnog korištenja djela, promjene ličnih uvjerenja autora (pravo pokajanja) i protoka zakonom utvrđenog roka.

Zakon predviđa specifičan autorskopравни način raskida ugovornog odnosa koji daje mogućnost autoru da jednostranom izjavom volje isti raskine ako druga strana to pravo vrši u nedovoljnom obimu ili ga uopće ne vrši, pa su zbog toga opravdani interesi autora ozbiljno ugroženi.

Autor ne može jednostrano raskinuti ugovor ako su uzroci za neizvršenje ili nedovoljno vršenje prava pretežno na njegovoj strani. Iz navedenih

PRIRUČNIK

IZ AUTORSKOG PRAVA

razloga raskid ugovora nije moguć prije nego što isteknu dvije godine od prijenosa tog prava, a ako se isključivo pravo odnosi na novinske članke, taj rok iznosi šest mjeseci.

Raskidom ugovora autorsko imovinsko pravo nosioca se gasi.

PRAVO POKAJANJA

Ukoliko autor nakon zaključenja autorskog ugovora promjeni svoja shvatanja i ocjeni da bi ugovoreno korištenje djela moglo nanijeti štetu njegovom stvaralačkom ugledu, autor ima pravo da jednostranom izjavom volje raskine ugovor kojim je prenio autorska imovinska prava i da uskrati daljnje iskorištavanje svog djela.

Pravo pokajanja kao takvo štiti autorov moralni interes i ubraja se u ličnopravna ovlaštenja. Glavno obilježje prava pokajanja je da isključivo autor može raskinuti autorski ugovor usljed okolnosti koje nije uzrokovao korisnik djela.

Za pravo pokajanja bitan je moment nastanka promjene uvjerenja a ne moment nastupanja okolnosti koje su do toga dovele.

Korisnik može osporiti autoru pravo na raskid ugovora pozivom na načelo savjesnosti i poštenja.

Autor koji raskida ugovor obavezan je nadoknaditi korisniku stvarnu štetu koju on zbog toga trpi a ne izgublenu dobit. Štaviše, zakon je predvidio da autor mora unaprijed položiti osiguranje za naknadu štete koju trpi korisnik da bi došlo do raskida ugovora.

Ako autor kasnije odluči da se djelo u pogledu kojeg je ostvario pravo pokajanja može ponovo koristiti, dužan je da pravo iskorištavanja najprije i pod prijašnjim uvjetima ponudi onome sa kojim je prethodno raskinuo ugovor.

Pravo pokajanja ne može se odnositi na pravne poslove u vezi sa korištenjem računarskih programa, audiovizuelnih djela i baza podataka.

Autor se ne može odreći svog prava na raskid ugovora zbog promijenjenih uvjerenja.

39

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

UGOVOR O IZVOĐENJU

Ovim ugovorom autor prenosi korisniku pravo javnog recitiranja, javnog izvođenja ili javnog scenskog prikazivanja svog djela, a korisnik se obavezuje da će djelo na ugovoreni način koristiti i za to platiti autoru naknadu.

OBAVEZE KORISNIKA

Korisnik je dužan omogućiti autoru pristup izvođenju djela, ostvariti tehničke uvjete za izvođenje koji osiguravaju poštovanje autorskih moralnih prava, te autoru ili njegovom zastupniku dostaviti program, druge publikacije i javne kritike izvođenja, ako se ugovorom drugačije ne odredi.

RASKID UGOVORA

Ako korisnik ne izvede djelo u ugovorenom roku, autor može raskinuti ugovor o izvođenju i tražiti naknadu štete a, uz to, može i zadržati naknadu, odnosno tražiti isplatu ugovorene naknade.

40

UGOVOR O STVARANJU DJELA PO NARUDŽBI

Ugovor o stvaranju djela po narudžbi je u osnovi ugovor o djelu čiji je predmet obaveza izrade autorskog djela. Autor se obavezuje da stvori određeno autorsko djelo i primjerak tog djela preda naručiocu, a naručilac se obavezuje da plati autoru ugovorenu naknadu. Pravilo je da moralno autorsko pravo ostaje kod autora djela. Prava autora djela ograničena su pravom naručioca da objavi djelo ako se zakonom ili ugovorom drugačije ne odredi.

Naručilac ima pravo da kontrolira posao i daje autoru upute i zahtjeve u vezi sa izgledom i sadržajem djela ako time ne zadire u nerazumnoj mjeri u autorovu slobodu naučnog ili umjetničkog stvaralaštva.

Ukoliko je cilj naručioca da privredno koristi autorsko djelo koje je naručio, odnosno da puštanjem u promet pribavi imovinsku korist, neophodno je da se u ugovoru o stvaranju djela po narudžbi izričito predvidi ustupanje svih ili određenih imovinsko-pravnih ovlaštenja autora djela.

Izuzetak predstavlja ugovor o narudžbi autorskog djela koji se odnosi na izradu računarskog programa, u kojem slučaju, ukoliko ugovorom nije

drugačije određeno, naručilac postaje vlasnikom i stiže sva imovinsko-pravna ovlaštenja.

Kolektivnim autorskim djelom smatra se djelo stvoreno na podsticaj i u organizaciji fizičke ili pravne osobe (naručilac) u čijem stvaranju je učestvovalo više osoba, te koje se objavljuje i koristi pod imenom naručioca (enciklopedije, leksikoni, zbornici, i slično). Smatra se da su sva autorska imovinska prava i druga prava autora na kolektivnom djelu isključivo i neograničeno prenesena na naručioca, ukoliko ugovorom nije drugačije određeno.

AUTORSKO DJELO STVORENO U RADNOM ODNOSU

Autorsko djelo može nastati u okviru obveza koje autor ima iz nekog pravnog posla kao što je ugovor o radu na osnovu kojeg se zaposlenik obvezuje stvarati autorska djela. U pravilu će autorska djela stvorena u radnom odnosu biti ona koji su nastala u ispunjavanju obaveza iz zaposlenja ili po uputama poslodavca. Tipični su takvi slučajevi novinara, znanstveno-istraživačkog osoblja, arhitekata, zaposlenika u reklamnim agencijama i sl. u radnom odnosu koji u obavljanju svojih zaduženja stvaraju autorska djela.

Utvrđivanje da li je neko djelo nastalo u radnom odnosu važno je jer se mora znati odnosi li se na ugovor o radu odnosno drugi akt koji uređuje korištenje autorskim djelom nastalim u radnom odnosu.

PRETPOSTAVKA PRIJENOSA PRAVA NA POSLODAVCA

Kada autorsko djelo stvori zaposlenik u izvršavanju svojih radnih obaveza ili prema uputstvima poslodavca, zakonska je pretpostavka da su sva autorska imovinska prava isključivo prenesena na poslodavca za period od pet godina od dana završetka takvog djela, ako ugovorom ili drugim aktom nije drugačije određeno.

Poslodavac će u svim drugim slučajevima moći steći pravo integralnog ili parcijalnog korištenja autorskim djelom samo na temelju ugovora o zaposlenju ili odgovarajućeg drugog akta kojim se uređuje korištenje autorskim djelom iz radnog odnosa. Ako ugovor o zaposlenju ili drugi

odgovarajući akt kojim se uređuje radni odnos ne sadržava odredbe o pravu poslodavca na autorsko djelo nastalo u zaposlenju, poslodavac nema nikakvih prava u pogledu istih.

Nakon isteka roka od pet godina prava poslodavca prestaju tako što se vraćaju autoru, osim ako je poslodavac prije isteka tog roka zatražio njihov ponovni isključivi prijenos, bez ograničenja. U tom slučaju autoru pripada pravo na odgovarajuću naknadu za daljnje iskorištavanje njegovog djela.

AUDIOVIZUELNA DJELA

Audiovizuelna djela su kinematografski, televizijski, dokumentarni, crtani, reklamni i kratki muzički video filmovi, te druga audiovizuelna djela izražena slikama koje u slijedu daju dojam pokreta, sa zvukom ili bez zvuka, nezavisno od vrste nosača na kojem su fiksirana.

Pravo audiovizuelnog prilagođavanja je isključivo pravo da se izvorno djelo preradi ili uključi u audiovizuelno djelo. Zaključenjem ugovora o audiovizuelnom prilagođavanju smatra se da je autor izvornog djela prenio na filmskog producenta pravo prerade i uključivanja izvornog djela u audiovizuelno djelo, svoja autorska imovinska prava na tom audiovizuelnom djelu, njegovom prevodu, njegovim audiovizuelnim preradama i na fotografijama nastalim u vezi sa produkcijom audiovizuelnog djela, ako se ugovorom drugačije ne odredi.

Autor izvornog djela u ovome slučaju zadržava isključivo pravo novog audiovizuelnog prilagođavanja, ali tek nakon isteka deset godina od sklapanja ugovora, isključivo pravo daljnje prerade tog djela u bilo koji drugi umjetnički oblik i pravo na odgovarajuću naknadu od filmskog producenta za svako davanje u zakup primjerka audiovizuelnog prilagođenog djela i ne može se odreći ovih prava.

Koautori audiovizuelnog djela su autor prilagođavanja, glavni režiser, autor scenarija, autor dijaloga, glavni snimatelj (direktor fotografije), kompozitor filmske muzike, stvorene posebno za korištenje u tom djelu. Koautorom audiovizuelnog djela smatra se i glavni crtač i glavni animator ako je crtež ili animacija bitan element tog djela.

Autori doprinose audiovizuelnom djelu. Kompozitor muzike, glavni crtač i glavni animator, koji se ne smatraju koautorima audiovizuelnog djela, kao

i scenograf, kostimograf, slikar maski i montažer imaju prava na svojim individualnim doprinosima audiovizuelnom djelu.

ŠTA SU SRODNA PRAVA?

Srodna prava su: prava izvođača, prava proizvođača fonograma, prava filmskih producenata, prava organizacija za radiodifuziju, prava izdavača i prava proizvođača baza podataka.

Srodna prava su posebna vrsta prava intelektualnog vlasništva koja imaju svoje specifične predmete zaštite i što je najvažnije specifične subjekte zaštite. Srodna prava (sa izuzetkom prava izvođača) su u funkciji zaštite određene privredne djelatnosti te sadrže samo imovinsko-pravna ovlaštenja. Pored isključivih imovinsko-pravnih ovlaštenja srodna prava sadrže i relativna imovinsko-pravna ovlaštenja odnosno ovlaštenja na potraživanje naknade od korisnika predmeta zaštite.

IZVOĐAČI

Izvođačima se smatraju: glumci, pjevači, muzičari, plesači i druga lica koja glumom, pjevanjem, sviranjem, pokretima, recitiranjem ili interpretiranjem na drugi način izvode autorska ili folklorna djela, režiseri pozorišnih predstava, dirigenti orkestra, vođe pjevačkih horova, te varijetetski i cirkuski umjetnici.

PREDMET ZAŠTITE

Predmet zaštite je interpretacija kao duhovna tvorevina što znači da je intelektualno nematerijalno dobro koje stvara čovjek. Interpretacija je radnja kojom lice svojim izražajnim sposobnostima saopštava na zvučni ili audiovizuelni način određeni duhovni sadržaj koji mora biti autorsko djelo. Interpretator svojom interpretacijom autorskom djelu daje lični pečat.

Postoje autorska djela koja se po prirodi ne mogu interpretirati (npr. likovna djela).

SUBJEKT PRAVA

Izvođač je fizičko lice koje se angažuje u interpretaciji autorskog djela. Lica čiji angažman ima samo pomoćni i tehnički karakter u interpretaciji nisu izvođači.

43

KOJA SU MORALNA PRAVA IZVOĐAČA?

Moralna prava izvođača ograničena su na pravo priznanja (naznaku imena izvođača), odnosno pravo da odluči da li će njegovo ime ili druga oznaka identiteta biti naznačeni pri korištenju njegove izvedbe. Izvođač ima pravo da se suprotstavi svakom mijenjanju ili upotrebi njihove izvedbe ako bi se time vrijeđala njegova čast i ugled.

KOJA SU IMOVINSKA PRAVA IZVOĐAČA?

Imovinska prava izvođača obuhvataju isključivo pravo snimanja svog živog izvođenja, pravo direktnog ili indirektnog reproduciranja snimka svog izvođenja na bilo koji način i u bilo kojem obliku, prenošenja javnosti svog živog izvođenja, radiodifuznog emitiranja svog živog izvođenja (osim reemitiranja) od organizacije ili uz dozvolu organizacije koja vrši emitiranje, pravo činjenja dostupnim javnosti snimaka svog izvođenja, distribuiranja primjeraka snimka svog izvođenja i davanja u zakup primjeraka snimka svog izvođenja.

44

NAKNADA

S obzirom da se i izvođačima nanosi šteta zbog reproduciranja za privatnu upotrebu koje umanjuje prodaju komercijalnih snimaka (fonograma i videograma), zakon priznaje i izvođačima pravo na naknadu za privatnu i drugu vlastitu upotrebu i pravo na naknadu za javno saopštavanje i davanje u zakup snimka izvođenja.

PRIJENOS PRAVA NA FILMSKOG PRODUCENTA

Zaključenjem ugovora o filmskoj produkciji postoji zakonska pretpostavka da je izvođač isključivo i neograničeno prenio sva svoja izvođačka imovinska prava na filmskog producenta, ako se ugovorom drugačije ne odredi. Za svako od imovinskih prava koja se ugovorom prenesu izvođač ima pravo na odgovarajuću naknadu od filmskog producenta i ne može se odreći ovog prava.

Za svako od prenesenih prava izvođač ima pravo na odgovarajuću naknadu od filmskog producenta i iste se ne može odreći.

IZVOĐENJE OSTVARENO U RADNOM ODNOSU

Kada izvođač-zaposlenik stvori određeno djelo u izvršavanju radnih obaveza ili prema uputstvima poslodavca, pretpostavka je da su sva imovinska prava isključivo prenesena na poslodavca za period od pet godina od dana završetka takvog djela, ako ugovorom ili drugim aktom nije drugačije određeno.

TRAJANJE PRAVA

Prava izvođača traju 50 godina od dana izvođenja.

KAKO SE OSTVARUJU AUTORSKA I SRODNA PRAVA?

Pravo je autora da odluči kako i na koji način će ostvarivati svoja imovinska i moralna prava. Tako autor može svoja prava da ostvaruje sâm, za svako pojedinačno autorsko djelo ili posredstvom zastupnika (individualno ostvarivanje prava).

Druga mogućnost autora je da svoja prava ostvaruje u sistemu kolektivnog ostvarivanja prava putem posebne organizacije osnovane u skladu sa Zakonom o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava. Određena autorska prava se ne mogu ostvarivati individualno konkretno u odnosu na ona imovinsko-pravna ovlaštenja koja se odnose na učestale i difuzne oblike korištenja predmeta autorske zaštite.

Bernska konvencija predviđa da, nezavisno od imovinskih prava i čak poslije prijenosa ovih prava, autor zadržava pravo na priznanje da je on tvorac djela i pravo da se protivi svakom iskrivljavanju, sakaćenju ili drugoj izmjeni djela ili svakoj drugoj povredi tog djela, što bi išlo na štetu njegove časti ili njegovog ugleda. Korisnici kao RTV ili ugostiteljski objekti koji žele legalno koristiti zaštićena autorska dijela bi trebali prije svakog korištenja pojedinačnog djela stupiti u kontakt s autorom i s njim zaključiti ugovor kojim će pribaviti ovlaštenje da djelo izvedu, emituju itd.

Postupci za ostvarivanje prava moraju biti pošteni i nepristrani, efikasni jeftini i što jednostavniji i ne trebaju omogućavati nerazumna vremenska ograničenja ili nepotrebna odugovlačenja.

Zakon predviđa dvostruku pravnu zaštitu za autore i nosioce autorskog i srodnih prava – građansko pravnu i krivičnopravnu.

45

KRIVIČNOPRAVNA ZAŠTITA AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA UKLJUČENA JE U KRIVIČNI ZAKON BIH

Povredom isključivih prava autora smatraju se proizvodnja, uvoz, distribucija, prodaja, davanje u zakup, oglašavanje za prodaju ili davanje u zakup ili posjedovanje za komercijalne svrhe tehnologije, uređaja, proizvoda, sastavnih dijelova ili računarskih programa, ili pružanje usluge kojima:

- se predstavljaju, oglašavaju ili se njima trguje radi omogućavanja zaobilaženja efektivnih tehničkih mjera, ili
- koje imaju samo ograničen komercijalni značaj ili upotrebljivost za druge svrhe osim za zaobilaženje efektivnih tehničkih mjera, ili
- su prvenstveno zamišljeni, proizvedeni, izrađeni, sastavljeni, prilagođeni ili učinjeni radi zaobilaženja efektivnih tehničkih mjera.

46

„Tehničke mjere“ označavaju svaku tehnologiju, uređaj, sredstvo, proizvod, sastavni dio ili kompjuterski program koji su u normalnom toku svoje primjene namijenjeni da sprečavaju ili ograničavaju radnje koje nosilac prava nije dopustio. Te mjere smatraju se „efektivnim“ kada nosioci prava korištenje svojih autorskih djela ili predmeta srodnih prava ograničavaju putem kontrole pristupa ili putem zaštitnog postupka kao što su enkripcija, deformacija ili druga transformacija autorskog djela ili predmeta srodnih prava, ili putem mehanizma za kontrolu umnožavanja kojima se postiže cilj zaštite.

SUDSKA ZAŠTITA

U slučaju povrede autorskog prava, nosilac autorskog ili srodnog prava može podnijeti tužbu nadležnom sudu za ostvarivanje svojih prava. Za podnošenje tužbe zbog povrede autorskog i srodnih prava legitimisan je na prvom mjestu titular prava ili njegov nasljednik i nosilac isključivih imovinskih ovlaštenja.

Jednaku zaštitu mogu tražiti i osobe kojima prijete stvarna opasnost da će njihova prava iz zakona biti povrijeđena. Nosilac prava može tužbom kod nadležnog suda zahtjevati:

- utvrđenje učinjene povrede,
- zabranu daljnjeg vršenja učinjene povrede i budućih sličnih povreda prestankom ili uzdržavanjem od radnji koje to pravo vrijedaju – pretpostavka je da je povreda prava već učinjena i da realno postoji opasnost od njenog ponavljanja. Ukoliko je povreda u toku, tužbeni zahtjev se usmjerava na obustavljanje radnje povrede i zabranu ponavljanja i daljnjeg vršenja povrede. “uklanjanje stanja nastalog povredom prava”
- povlačenje predmeta povrede iz privrednih tokova uz uvažavanje interesa trećih savjesnih osoba,
- potpuno uklanjanje predmeta povrede iz privrednih tokova,
- uništenje predmeta povrede,
- uništenje sredstava koja su isključivo ili u pretežnoj mjeri namijenjena ili se upotrebljavaju za činjenje povreda i koja su vlasništvo povredilaca, prepuštanje predmeta povrede nosiocu prava uz plaćanje troškova proizvodnje,
- objavljivanje presude.

47

NAKNADA ŠTETE

Tužba za naknadu štete može se podići za sve povrede prava iz zakona, prema opštim pravilima o naknadi štete i odgovornosti za štetu. Zahtjev za naknadu materijalne štete osnovan je ukoliko je zbog povrede prava od strane drugog lica došlo do umanjenja imovine ili kad zbog istog razloga je onemogućeno uvećanje imovine (izmakla korist).

PENAL

U slučaju povrede autorskog prava, namjerno ili krajnom nepažnjom, zakon je propisao obavezu plaćanja penala do trostrukog iznosa ugovorene naknade (a ako nije ugovorena, od odgovarajuće uobičajene naknade), što bi trebalo da djeluje dovoljno destimulativno na potencijalne povredioce i služi kao generalna prevencija.

Ukoliko je nastala šteta veća od penala, nosilac prava ovlašten je tražiti razliku od iznosa potpune štete.

NEMATERIJALNA ŠTETA

Nezavisno od naknade imovinske štete, kao i u slučaju da takve štete nema, autor i izvođač mogu tražiti i naknadu za nematerijalnu štetu za pretrpljenu duševnu bol zbog povrede moralnih prava i njihovu ličnu pogođenost prouzrokovanu povredom moralnih prava.

PRIVREMENE MJERE

Privremena mjera je naredba koju izdaje sud prije donošenja meritorne odluke o povredi prava, a kojom se licu koje je navodno izvršilo povelu zabranjuje da nastavi ili ponovi radnju povrede. Privremena mjera izdaje se na zahtjev nosioca prava (u slučaju kolektivnog ostvarivanja autorskih muzičkih prava – AMUS) koje je sudu učinilo vjerovatnim da je izvršena povreda njegovog prava, da je njegovo pravo povrijeđeno ili da prijete stvarna opasnost od povrede. U zahtjevu za određivanje privremene mjere nosilac prava mora učiniti vjerovatnim i jednu od pretpostavki:

- opasnost da će ostvarivanje zahtjeva biti onemogućeno ili znatno otežano,
- da je privremena mjera potrebna radi sprečavanja nastanka štete koju će kasnije biti teško popraviti, ili
- da pretpostavljeni povredilac, donošenjem privremene mjere koja bi se kasnije u postupku pokazala kao neopravdana, ne bi pretrpio veće negativne posljedice od onih koje bi bez donošenja takve privremene mjere pretrpio nosilac prava.

Nosilac prava može predložiti određivanje privremene mjere bez prethodnog obavještenja i saslušanja suprotne strane kako poslije podnošenja tužbe zbog povrede prava tako i prije podnošenja tužbe. U tom slučaju dužan je da učini vjerovatnim i činjenicu da bilo kakvo odgađanje donošenja privremene mjere može prouzrokovati nosiocu prava nastanak štete koju bi bilo teško popraviti.

Sud može odrediti za osiguranje zahtjeva bilo koju privremenu mjeru kojom se može postići cilj osiguranja, a naročito:

- da se pretpostavljenom povrediocu zabrane radnje kojima se povređuje pravo iz ovog zakona,

- da se oduzmu, uklone iz prometa i pohrane predmeti povrede i sredstva povrede koji su isključivo ili u pretežnoj mjeri namijenjeni, odnosno koji se upotrebljavaju za činjenje povreda.

Prilikom donošenja privremene mjere prije podnošenja tužbe, sud određuje predlagaču i rok za podnošenje tužbe. Rok ne može biti duži od 20 radnih dana, odnosno 31 kalendarskog dana od dana dostavljanja rješenja predlagaču, zavisno od toga koji rok ističe kasnije. Sud mora odlučiti o prigovoru protiv rješenja o privremenoj mjeri u roku od 30 dana od dana podnošenja odgovora na prigovor, odnosno od isteka roka za podnošenje odgovora.

OSIGURANJE DOKAZA

U pripremi za parnični postupak nerijetko je slučaj da nosilac prava nije u mogućnosti sam pribaviti dokaze za potkrijeljenje tužbe. Stoga je moguće da u postupku po zahtjevu za određivanje privremene mjere sud može donijeti rješenje o osiguranju dokaza ako predlagač učini vjerovatnim činjenice:

- da je nosilac prava,
- da je njegovo pravo povrijeđeno, ili da prijete stvarna opasnost od povrede,
- da će dokazi o toj povredi biti uništeni, ili kasnije neće moći biti izvedeni.

Rješenje o osiguranju dokaza se donosi bez prethodnog obavještenja lica protiv kojeg se izriče (inaudita altera parte) ako predlagač učini vjerovatnim i postojanje opasnosti da će dokazi o povredi, zbog radnji protivnika, biti uništeni, ili se kasnije neće moći izvesti. U cilju osiguranja dokaza sud može odrediti da se izvede bilo koji dokaz, a naročito:

- Uviđaj prostorija, poslovne dokumentacije, inventara, baza podataka, računarskih memorijskih jedinica ili drugih stvari,
- Oduzimanje uzoraka predmeta povrede,
- Pregled i predaju dokumenata,
- Određivanje i saslušanje vještaka,
- Saslušanje svjedoka.

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

Postupak osiguranja dokaza je hitan. Sud mora u postupku osiguranja dokaza voditi brigu o tome da se sudski postupak ne zloupotrebljava isključivo radi pribavljanja povjerljivih podataka suprotne strane. Ako se nakon donošenja rješenja utvrdi da je prijedlog za osiguranje dokaza bio neopravdan ili ako nosilac prava taj prijedlog ne opravda, suprotna strana ima pravo tražiti:

- Vraćanje oduzetih predmeta,
- Zabranu upotrebe pribavljenih informacija,
- Naknadu štete.

Pravo na informaciju. U toku parnice sud može naložiti povrediocu prava da dostavi podatke o izvoru i distribucijskim kanalima robe ili usluga kojima je povrijeđeno pravo.

Izvođenje dokaza. Ako sud odluči da će izvesti predloženi dokaz koji se nalazi kod suprotne strane, ta strana dužna je da na zahtjev suda preda dokazna sredstva kojima raspolaže. Dokazna sredstva odnose se i na bankovnu, finansijsku i poslovnu dokumentaciju ako se radi o povredi vezanoj za komercijalne djelatnosti.

50

MJERE ZA OSIGURANJE ZAŠTITE PRAVA

DEPONIRANJE I EVIDENCIJA AUTORSKIH DJELA

Deponovanje i evidentiranje autorskog djela u Institutu vrši se isključivo u svrhu očuvanja dokaza ukoliko dođe do kršenja autorskog prava. Dok se ne dokaže suprotno u sudskom ili drugom postupku, smatra se da prava na djelima koja su upisana u knjigu evidencije autorskih djela postoje i pripadaju licu koje je u evidenciji označeno kao njihov nosilac.

Deponiranjem djela ne zadire se u princip neformalnosti zaštite i ono nema konstitutivan karakter.

Uslovi za deponovanje autorskih djela i predmeta srodnih prava uređeni su Pravilnikom o načinu i formi deponiranja autorskih djela i predmeta srodnih prava i o njihovom upisivanju u knjigu evidencije. Tekst Pravilnika je na web stranici Instituta (www.ipr.gov.ba).

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

PRIRUČNIK

IZ AUTORSKOG PRAVA

Ukoliko djelo do dana deponovanja nije učinjeno dostupnim javnosti, podnošenje tog djela Institutu za intelektualno vlasništvo u BiH i njegovo upisivanje u knjigu evidencije predstavlja objavljivanje tog djela.

Smatra se da prava na djelima i predmetima srodnih prava koja su upisana u knjigu evidencije autorskih djela postoje i pripadaju licu koje je tamo naznačeno kao njihov nosilac dok se ne dokaže suprotno.

Originali ili primjerci autorskih djela deponuju se na taj način da se Institutu prilože dokazni materijali koji sadrže odgovarajuću reprodukciju djela iz koje Institut može ustanoviti postojanje tog djela i njegove karakteristike ili, kada je to izričito dozvoljeno Pravilnikom o načinu i formi deponovanja autorskih djela i predmeta srodnih prava i o njihovom upisivanju u knjigu evidencije ("Službeni Glasnik BiH" br. 27/11), takav opis djela koji služi kao dovoljan dokaz o njegovom postojanju i karakteristikama.

Fizički originali autorskih djela (rukopisi, slike, kipovi i sl.) ne mogu se deponirati u Institutu, a fizički primjerci autorskih djela mogu se deponirati samo u slučajevima i na način izričito predviđen gore navedenim Pravilnikom.

Zahtjev za deponiranje i upisivanje autorskih djela ili predmeta srodnih prava u knjigu mogu podnijeti autori tih djela ili drugi isključivi nosioci autorskih ili srodnih prava i podnosi se odvojeno za svako pojedino autorsko djelo ili predmet srodnog prava za koje se traži deponiranje i upisivanje u knjigu evidencije.

Znaci o zadržanim isključivim pravima. Zakonom su uređene i formalnosti koje nemaju konstitutivan karakter. Nosilac prava može na original ili primjerak svog djela staviti znak © (ispred imena ili firme i godine objavljivanja) i znak (P) na original ili primjerak svog izdanog fonograma ili na ambalaži (ispred imena ili firme i godine prvog izdanja).

51

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

PREKRŠAJNA ZAŠTITA

Zakon predviđa prekršaje za povrede svih autorskih imovinskih prava a kod srodnih prava samo za povrede materijalnih načina upotrebe (reproduciranje, distribuiranje, davanje u zakup).

Zakonski osnov povrede je da je učinilac koristio tuđe zaštićeno autorsko djelo, a da prethodno nije pribavio dopuštenje odnosno dozvolu od autora ili nosioca srodnog prava.

Novčane kazne za radnje prekršaja propisane u skladu sa Zakonom o autorskom i srodnim pravima u rasponu od 1.000,00 KM do 200.000,00 KM za pravnu osobu odnosno od 1.000,00 KM do 20.000,00 KM za fizičku osobu.

„Zakon predviđa mogućnost da se izrekne zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti ili dijelova djelatnosti ako je učinilac prekršaja pravna osoba ili poduzetnik za djela kojima se povređuje autorsko ili srodna prava u trajanju do jedne godine, ili ako je učinjeni prekršaj naročito težak zbog načinja izvršenja, posljedica djela ili drugih okolnosti učinjenog prekršaja.

Ako je takav učinilac u povratu obavezno je izricanje zaštitne mjere zabrane obavljanja djelatnosti ili dijelova djelatnosti kojima se povređuje autorsko i srodna prava u trajanju od najmanje jedne godine.“

INSPEKCIJSKI NADZOR

Kontrolu u vezi sa prekršajima kojima se povređuju autorska i srodna prava vrše, u prvom stepenu, inspekcije u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko distriktu, nadležne za nadzor propisa iz područja prometa robe i usluga, a u drugom stepenu ministarstva u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko distriktu nadležna za područje prometa robe i usluga.

U provođenju inspeksijskog nadzora nadležni tržišni inspektor, ovlašten je, pored opštih ovlaštenja koja ima, da naloži mjere trajnog ili privremenog oduzimanja robe namjenjene prometu, uništenje, privremenu ili trajnu zabranu proizvodnje ili prometa robe ili usluge, zabranu rada i obavljanja djelatnosti u određenom vremenskom periodu, zavisno od izvršene radnje kojom se povređuje ili se osnovano povređuje imovinsko pravo autora.

ZAKON O KOLEKTIVNOM OSTVARIVANJU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

[»Službeni glasnik BiH«, broj 63/10]

Kolektivno ostvarivanje autorskog prava jedan je od osnova učinkovite zaštite autora i njihovih interesa jer se bez njega u velikom broju slučajeva autorsko pravo ne bi bilo moguće ostvariti. Budući da su muzička djela specifična djela koja se istovremeno mogu javno koristiti na velikom broju različitih mjesta i u više oblika istovremeno (npr. putem emitovanja u programima radija, TV, restorana, kafića, putem interneta...) autoru bi bilo teško da samostalno ostvaruje svoja prava.

Zato je stvoren umrežen i dobro organiziran međunarodni sistem kolektivne zaštite autorskih i srodnih prava. Kolektivna organizacija je specifično pravno lice nastalo udruživanjem nosioca autorskog ili srodnih prava putem kojih nosioci prava kolektivno stupaju u pravnu vezu sa pojedinim korisnicima ili udruženjima korisnika kako bi uredili međusobne odnose u vezi korštenja autorskih djela.

Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava urađen je po uzoru na modele iz prakse država u kojima kolektivno ostvarivanje ima dugu tradiciju i djeluje na zadovoljavajući način. Zakon je objavljen u »Službenom glasniku BiH«, broj 63/10, a stupio je na snagu 11.08.2010. godine.

ŠTA SE UREĐUJE ZAKONOM?

Zakonom se uređuje: sadržaj i način kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava, oblik organizacije za kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava, uslovi i postupak za davanje dozvole za kolektivno ostvarivanje prava, tarife i tarifni ugovori o visinama naknada za korištenje autorskog djela i predmeta srodnih prava i nadzor nadležnog državnog organa nad kolektivnim organizacijama.

Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskih i srodnih prava je subordiniran Zakonu o autorskim i srodnim pravima BiH i uređuje ostvarivanja autorskog i srodnih prava na kolektivan način. To znači, da se ovaj zakon može primjenjivati samo i zajedno sa Zakonom o autorskom i srodnim pravima.

53

ŠTA JE KOLEKTIVNO OSTVARIVANJE AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA?

Kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava znači ostvarivanje ovih prava za više autorskih djela većeg broja autora zajedno, posredstvom pravnih osoba specijaliziranih samo za tu djelatnost, koja ispunjavaju sve uslove propisane zakonom i koja imaju dozvolu Instituta za intelektualno vlasništvo BiH. Kolektivna organizacija obavlja djelatnost kolektivnog ostvarivanja autorskog prava u svoje ime a za račun autora, to je moguće samo u slučaju objavljenih autorskih djela.

Obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava moguće samo ukoliko je kolektivna organizacija dobila dozvolu od Instituta za intelektualno vlasništvo BiH. Dozvola se dodjeljuje po osnovu zahtjeva te ukoliko su ispunjeni zakonom propisani uslovi.

ŠTA SU POSLOVI KOLEKTIVNOG OSTVARIVANJA PRAVA?

54

Zakon propisuje aktivnosti kojima se može baviti kolektivna organizacija na aktivnosti koje obuhvataju:

- Zaključenje ugovora o prijenosu neisključivih prava korisnicima za korištenje autorskih djela iz repertoara kolektivne organizacije pod jednakim uslovima za iste vrste korisnika, za iste vrste djela i za iste načine korištenja,
- Zaključenje kolektivnih ugovora sa reprezentativnim udruženjima korisnika o uslovima za korištenje autorskih djela,
- Objavlјivanje usaglašene tarife o visini naknada za korištenje autorskih djela i upoznavanje korisnika sa visinama tih naknada,
- Naplata naknade za korištenje autorskih djela,
- Raspodjelu naplaćenih, odnosno primljenih naknada autorima prema unaprijed određenim pravilima o raspodjeli,
- Kontrolu nad korištenjem autorskih djela koja čine repertoar kolektivne organizacije,
- Pokretanje i vođenje postupaka zaštite kod sudova i drugih

PRIRUČNIK

IZ AUTORSKOG PRAVA

državnih organa u slučaju povreda prava koja ostvaruje kolektivna organizacija,

- Zaključenje ugovora sa stranim kolektivnim organizacijama i njihovim udruženjima,
- Druge aktivnosti koje su povezane sa kolektivnim ostvarivanjem prava i koje mogu razumno da predstavljaju troškove poslovanja kolektivne organizacije (obrazovne i promotivne aktivnosti za podizanje svijesti o potrebi poštivanja autorskog prava, njegove zaštite i slično).
- Status kolektivne organizacije okarakteriziran je načelom specijalizacije odnosno da tačno mora biti određena djelatnost kolektivne organizacije u pogledu vrste predmeta zaštite (muzička ili audiovizuelna djela, izvodači, fonogrami, reprografska prava... i vrste imovinsko pravnih ovlaštenja (npr. izvođenje, emitovanje, javno saopštavanje sa nosača zvuka isl.)

OBAVEZNO KOLEKTIVNO OSTVARIVANJE

Zakon dopušta da se sva autorskoppravna ovlaštenja koja su uređena Zakonom o autorskom i srodnim pravima mogu ostvarivati na kolektivan način, ako autori tako odluče i ako s tom namjerom osnuju odgovarajuće kolektivne organizacije.

Izuzetak je kada se autorska prava jedino mogu ostvarivati u sistemu kolektivnog ostvarivanja prava (tzv. obavezno kolektivno ostvarivanje prava) i to bez ugovora sa autorom, u slučaju:

- Ponovne prodaje originala likovnih djela (pravo slijeđenja),
- Ubiranja naknade za privatnu i drugu vlastitu upotrebu djela,
- Kablovskog reemitiranja autorskih djela, osim ako se radi o vlastitim emisijama radiodifuznih organizacija, nezavisno od toga da li su to izvorna prava radiodifuznih organizacija, ili prava koja su na njih prenijeli drugi nosioci prava,
- Prava reproduciranja aktuelnih novinskih i sličnih članaka o tekućim pitanjima u pregledima takve štampe (clipping).

55

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČNIH STVARALACA
ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČNIH STVARALACA
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

OBLIK KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE

Kolektivna organizacija je pravna osoba koja, uz dozvolu Instituta, obavlja poslove utvrđene zakonom, na osnovu ugovora sa autorom, odnosno na osnovu zakona kao svoju jedinu i neprofitnu djelatnost.

Takva pravna osoba mora imati status udruženja koje djeluje na cijeloj teritoriji BiH.

Zakon je propisao uslove za sticanje statusa “kolektivne organizacije”, a to su:

- Da je pravna osoba koja ima status udruženja koje djeluje na čitavoj teritoriji BiH
- Da je to udruženje upisano u registar udruženja kod Ministarstva pravde BiH,
- Da posjeduje dozvolu Instituta za intelektualno vlasništvo/svojinu BiH za obavljanje ovih poslova,
- Da obavlja samo one poslove koji su utvrđeni zakonom,
- Da je u mandatnom odnosu sa autorom tj. da postoji ugovor između autora i drugih nosilaca prava i kolektivne organizacije,
- Da se isključivo bavi samo tom djelatnošću i
- Da je neprofitna.

56

STANDARDI POSLOVANJA KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE

Kolektivna organizacija mora da obavlja poslove na način koji osigurava najveći mogući stepen efikasnosti, da se pridržava pravila dobrog poslovanja i štedljivosti i da posao obavlja na transparentan način kao i da se pridržava međunarodnih i opšteprihvaćenih pravila, standarda i principa koji se primjenjuju u praksi kolektivnog ostvarivanja prava, a naročito onih koji se odnose na stručne službe, utvrđivanje visine naknada za korištenje djela, dokumentaciju i njenu međunarodnu razmjenu, te obračun i raspodjelu naknada domaćim i stranim autorima.

Od svih ukupno ostvarenih sredstava kolektivna organizacija odvaja samo sredstva za pokrivanje troškova svojega rada, a sva druga sredstva dužna

je raspodijeliti svojim članovima. Iznimno, statutom kolektivne organizacije može se izričito predvidjeti da se određeni dio tih sredstava odvoji za kulturne namjene, kao i za unapređenje mirovinskog, zdravstvenog i socijalnog statusa svojih članova. Visina tako odvojenih sredstava ne smije biti veća od 10% neto prihoda kolektivne organizacije.

„Za procjenu visine sredstava za pokrivanje troškova rada kolektivne organizacije trebalo bi primjeniti međunarodni standard o izračunavanju ekonomske održivosti organizacije: do 30% prihoda od upravljanja izvođačkim pravima odnosno do 25% prihoda od upravljanja reprografskim pravima. Izuzetno, Statutom kolektivne organizacije može se predvidjeti da se ukupno do 10% neto prihoda kolektivne organizacije odvoji za dvije vrste namjena: za kulturne potrebe i za unapređenje penzijskog, zdravstvenog i socijalnog statusa njenih članova.“

PRAVNI OSNOV ZA KOLEKTIVNO OSTVARIVANJE

Pravni osnov za kolektivno ostvarivanje prava je ugovor koji autor zaključuje sa organizacijom osim kod obaveznog kolektivnog ostvarivanja, kada se prava ostvaruju bez zaključenog ugovora sa autorom.

Ugovor kojim autor prenosi svoja prava na kolektivnu organizaciju mora sadržati:

- Odredbe o isključivom prenosu odgovarajućeg imovinskog prava autora na kolektivnu organizaciju,
- Nalog autora kolektivnoj organizaciji da u svoje ime, a za račun autora ostvaruje prenesena prava,
- Vrsta djela i prava koja kolektivna organizacija ostvaruje za račun autora,
- Vrijeme trajanja ugovora koje ne može biti duže od pet godina;

Poslije isteka trajanja ugovor se može neograničeno produžavati za iste periode.

Kada autor prenese svoja prava ugovorom na kolektivnu organizaciju, on tada ne može više sâm i individualno da ostvaruje svoja prava.

57

DAVANJE DOZVOLE I KONTROLA NAD RADOM KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE

Davanjem zakonskog monopola kolektivnoj organizaciji da obavlja poslove u ime države, stvara i obavezu države da kontrolira njen rad. Jedan od načina vršenja državne kontrole jeste izdavanje dozvola Instituta za intelektualno vlasništvo/ svojinu BiH koj je tijelo isključivo nadležno da izda takvu dozvolu kolektivnoj organizaciji.

Institut za intelektualno vlasništvo/svojину BiH vrši nadzor nad radom kolektivne organizacije i kontrolira da li ona obavlja svoje poslove u skladu s odredbama Zakona. Pa tako Institut može u svako doba zahtijevati od kolektivne organizacije izvještaj o vođenju poslova, kao i uvid u poslovne knjige i drugu poslovnu dokumentaciju kolektivne organizacije, u obimu koji je potreban i opravdan činom kontrole u konkretnoj stvari, na temelju obrazloženog pisanog zahtjeva u kojemu je jasno određen predmet kontrole.

58

S druge strane, kolektivna organizacija dužna obavijestiti Institut o svakoj promjeni osoba koje su prema zakonu i statutu ovlaštene za njezino predstavljanje, sve izmjene statuta, tarife, ugovore sa stranim sestrinskim udruženjima, godišnjr izvještaje i izvještaje revizijskih organizacija, zajedno s mišljenjem ovlaštenog revizora o pravilnosti poslovanja kolektivne organizacije, sudske i upravne odluke u kojima je kolektivna organizacija jedna od stranaka itd.

PROCES IZDAVANJA DOZVOLE

Institut za intelektualno vlasništvo BiH će izdati dozvolu za obavljanje poslova kolektivnog ostvarivanja prava pravnom licu koje je podnijelo zahtjeva ukoliko utvrdi: da je Statut kolektivne organizacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava i zakonom kojim se uređuje autorsko i srodna prava

- Da je ekonomska osnova pravne osobe dovoljna da omogući nesmetan rad kolektivne organizacije i efikasno ostvarivanje prava,

- Da pravna osoba raspolaže odgovarajućim poslovnim prostorijama, opremom i stručnom službom za efikasno obavljanje kolektivnog ostvarivanja prava,
- Da već ne postoji za istu vrstu autorskih djela i za ostvarivanje istih prava druga kolektivna organizacija osim, ako pravna osoba koja podnosi zahtjev dokaže da će osigurati korisnicima veći repertoar zaštićenih djela nego već postojeća kolektivna organizacija, kao i da može osigurati efikasniji i ekonomičniji način ostvarivanja prava,
- U slučaju davanja dozvole novoj kolektivnoj organizaciji odluka o tome mora da sadrži i izreku o oduzimanju dozvole za obavljanje tih poslova dotadašnjoj kolektivnoj organizaciji. Protiv odluke Instituta se ne može izjaviti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH. Obavijest o pravosnažnoj odluci o davanju dozvole objavljuje se u „Službenom glasniku BiH“ i u „Službenom glasniku Instituta“.

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA – MUZIČKIH STVARALACA AMUS

Autor svoja prava može ostvariti lično odnosno individualno na primjer, kad dogovara i sklapa ugovor o objavljivanju romana s izdavačem ili o izvođenju drame s pozorišnom upravom. Međutim, za često korištena djela, kao što su muzička ili filmska, za koja se ne zna kad će ih, gdje i ko koristiti, autoru je jednostavnije prepustiti komuniciranje s mogućim korisnicima organizaciji koja će obaviti sav potreban posao za njega i u njegovo ime.

Od svih zakonom predviđenih organizacija za zastupanje više autora koje dogovaraju korištenje autorskih djela s velikom brojem korisnika u Bosni i Hercegovini jedino Rješenjem Instituta za muzička autorska prava obavlja Asocijacija kompozitora – muzičkih stvaralaca AMUS.

Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskih i srodnih prava prava je kao *lex specialis*, u članu 6. stav 3. propisao da za kolektivno ostvarivanje autorskih prava koja se odnose na istu vrstu prava na istoj vrsti djela može postojati samo jedna kolektivna organizacija. Ovakvim Rješenjem stvoren

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

je zakonski monopol da se za pojedine kategorije nosilaca prava može dati dozvola samo jednoj kolektivnoj organizaciji koja će djelovati na cijeloj teritoriji BiH.

AMUS je Udruženje „Asocijacija kompozitora-muzičkih stvaralaca“ osnovano još 1946.godine. U decenijama postojanja kroz evidenciju je prošlo više hiljada članova. U postratnom periodu Udruženje je nastavilo svoj rad te je upisano u registar udruženja Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine. Izmjene i dopune Statuta AMUS-a i uskladjivanje sa odredbama novog Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava i Zakona o udruženjima i fondacijama su registrovane Rješenjem Ministarstva 01/6-67-RS/02 od 12.01.2012.godine. Nedavno održana Skupština AMUS (24.aprila/travnja 2014.) je donijela novi Statut Udruženja i uputila ga u proceduru registracije u Ministarstvu pravde BiH.

60

Ispunjavanjem uslova propisanih u članu 8. stav 1. i članu 10. i članu 11. Zakona, Asocijacija kompozitora – muzičkih stvaralaca AMUS je Rješenjem Instituta za intelektualno vlasništvo br. IP-03-47-5-12-06059/12VT od 21.06.2012. godine dobilo dozvolu da, kao jedina organizacija, obavlja poslove kolektivnog ostvarivanja autorskog prava.

AMUS je pred sebe postavio slijedeće ciljeve :

- Okupljanje i udruživanje kompozitora, muzičkih pisaca, muzikologa iz svih muzičkih pravaca,
- Razvoj bh. muzičkog stvaralaštva,
- Obavljanje kulturne i muzičke djelatnosti,
- Saradnja sa drugim autorskim, umjetničkim i sličnim udruženjima, organizacijama i društvima s područja kulture u zemlji i inostranstvu,
- Organizovanje muzičkih manifestacija, stručnih skupova i savjetovanja o pitanjima muzičkog stvaralaštva i kulture,
- Izdavanje muzičkih djela, pisanih djela o muzici i drugih publikacija,

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АСОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

PRIRUČNIK

IZ AUTORSKOG PRAVA

- Zaštita i kolektivno ostvarivanje autorskog i srodnih prava članova Udruženja u skladu sa Zakonom o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava,
- Stvaranje baze podataka autora – članova Udruženja i njihovih djela,
- Zaštita i ostvarivanje autorskih prava, uključujući i iznajmljivanje muzičkih izradbenih materijala,
- Poticanje i razvijanje stručnih i kolegijalnih odnosa medju Udruženjima koja se bave razvojem kulture i njihovim članovima,
- Zalaganje za kreiranje i provođenje kulturne politike u skladu sa ciljevima Udruženja, i
- Druge aktivnosti ostvarivanja ciljeva postojanja Udruženja.

ODNOS KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE PREMA AUTORIMA

61

Kao posljedicu stvorenog zakonskog monopola na strani kolektivne organizacije zakonom se nalaže kolektivnoj organizaciji da mora prihvatiti svaki zahtjev za sklapanje ugovora o kolektivnom ostvarivanju prava iz područja svoje djelatnosti. Jedini izuzetak kada organizacija može odbiti zahtjev autora jeste u slučaju kada je autor već sklopio ugovor za kolektivno ostvarivanje svojih prava za teritoriju BiH sa stranom kolektivnom organizacijom. Da ne bi došlo do ostvarivanja duple zaštite, domaća kolektivna organizacija ovlaštena je da odbije njegov zahtjev za kolektivno ostvarivanje prava u ovom slučaju.

ČLANSTVO U KOLEKTIVNOJ ORGANIZACIJI

Autori koji su povjerali kolektivnoj organizaciji ostvarivanje svojih prava su njihovi članovi. Vrste članstva i prava vezana za njih određuju se statutom kolektivne organizacije.

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

ZABRANA IZUZIMANJA DJELA

Član kolektivne organizacije ne može iz kolektivnog ostavriavanja prava izuzeti svoja pojedina djela ni pojedine oblike korištenja tih djela, izuzev ako je to predviđeno zakonom ili ugovorom između autora i kolektivne organizacije.

PRETPOSTAVKE KOLEKTIVNOG OSTVARIVANJA

Zakonska je pretpostavka da je kolektivna organizacija, u okviru vrste prava i vrste djela za koje je specijalizirana, ovlaštena da djeluje za račun svih autora.

Osim nadzora nad radom kolektivne organizacije koje vrši Institut za intelektualno vlasništvo/svojину BiH, uvid u poslovanje organizacije može da izvrši i svaki njen član.

Kolektivna organizacija je dužna obavljati sve poslove u okviru svoje djelatnosti na način koji osigurava postizanje najvećeg mogućeg stupnja učinkovitosti, dobrog poslovanja, štedljivosti i transparentnosti. Pa tako svaki član kolektivne organizacije može tražiti od nje na uvid godišnji finansijski izvještaj i izvještaj nadzornog odbora, u roku koji je određen statutom, a ukoliko taj rok nije određen, on iznosi 15 dana od dana primitka zahtjeva člana. Nadalje, najmanje 10% redovnih članova kolektivne organizacije može tražiti da jedan ili više nezavisnih stručnjaka, na trošak kolektivne organizacije, obave pregled i reviziju njenog poslovanja, osim ako je takav pregled već bio izvršen u istoj kalendarskoj godini.

POSEBNI SLUČAJEVI RASPODJELE NAKNADA

Posebno je uređen srazmjer raspodjele autorskih naknada za privatnu i drugu vlastitu upotrebu na način:

- Naknada ostvarena na osnovu prava na naknadu za privatnu i drugu vlastitu uporabu, koja se prema zakonu kojim se uređuje autorsko pravo i srodna prava plaća od prve prodaje ili uvoza novih tehničkih uređaja za zvučno i vizualno snimanje i novih praznih nosača zvuka, slike ili teksta, dijeli se između autora, izvođača i proizvođača fonograma odnosno filmskih producenata u omjeru 40 : 30 : 30.

PRIRUČNIK

IZ AUTORSKOG PRAVA

- Naknada ostvarena na temelju prava na naknadu za privatnu i drugu vlastitu uporabu, koja se prema zakonu kojim se uređuje autorsko pravo i srodna prava plaća od prve prodaje ili uvoza novih uređaja za fotokopiranje i od izrađenih fotokopija namijenjenih za prodaju, dijeli se između autora i nakladnika u omjeru 50 : 50.
- Naknada ostvarena na temelju zakonske licence za reproduciranje novinskih i sličnih članaka u pregledima tiska (clipping) dijeli se između autora i nakladnika u omjeru 30 : 70.

ODNOS KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE I KORISNIKA

TARIFA I KOLEKTIVNI UGOVOR

Tarifa i kolektivni ugovor koji zaključuju korisnici sa kolektivnom organizacijom su najbitniji elementi sistema kolektivnog ostvarivanja prava.

Visina i način izračuna naknada koje pojedini korisnik mora platiti kolektivnoj organizaciji za korištenje zaštićenog autorskog djela iz njezinog repertoara određuje se tarifom. Visina naknade mora biti primjerena vrsti i načinu uporabe autorskog djela.

Tarifa se određuje kolektivnim ugovorom između kolektivne organizacije i reprezentativne udruge korisnika ili, ako to nije moguće, ugovorom s pojedinačnim korisnikom odnosno odlukom Vijeća za autorsko pravo.

Pri određivanju primjerene tarife uzima se u obzir:

- Ukupan bruto prihod koji se ostvaruje korištenjem autorskog djela ili, ako to nije moguće, ukupni bruto troškovi u vezi s tim korištenjem,
- Značaj korištenja autorskih djela za djelatnost korisnika,
- Srazmjer između zaštićenih i nezaštićenih autorskih djela koja se koriste,
- Srazmjer između prava koja se ostvaruju na kolektivan i individualan način,
- Posebna složenost kolektivnog ostvarivanja zbog određenog načina korištenja autorskih djela,

- Uporedivost predložene tarife sa tarifama odgovarajućih kolektivnih organizacija u drugim susjednim državama i državama koje se prema relevantnim kriterijima, a naročito prema visini bruto domaćeg proizvoda po stanovniku i kupovnoj moći mogu usporediti sa BiH.

Izuzetno, kod određivanja primjerene tarife za elektronske medije osnov čini neto prihod ostvaren od sponzorstva muzičkih emisija, prihod od redovnog oglašavanja u marketing prostoru radija ili televizije. U osnovicu ne ulaze prihodi ostvareni sponzoriranjem emisija istraživačkog novinarstva ili informativnih emisija, vremenske prognoze i sporta, obrazovnih ili edukativnih emisija, donacije, sponzorstva nemuzičkih dijelova programa.

KOLEKTIVNI UGOVOR

Kolektivna organizacija zaključuje kolektivni ugovor sa reprezentativnim udruženjem korisnika autorskih djela iz repertoara kolektivne organizacije na osnovu prethodno obavljenih pregovora.

64

Kolektivnim ugovorom određuje se:

- Tarifa, osnovica za obračun i način primjene tarife,
- Uslovi za korištenje autorskih djela iz repertoara kolektivne organizacije,
- Okolnosti korištenja zbog kojih se visina određene naknade prema tarifi uvećava, smanjuje ili oprašta,
- Rok i način naplate naknade.

REPREZENTATIVNO UDRUŽENJE

Kao reprezentativno udruženje smatra se ono udruženje korisnika koje na teritoriji BiH predstavlja većinu korisnika na području određene djelatnosti, odnosno ono kome je reprezentativnost priznata na osnovu drugih propisa. Ako nema reprezentativnog udruženja, reprezentativnost će se utvrđivati na osnovu broja korisnika koje udruženje predstavlja, aktivnosti udruženja, stepen organizovanosti i sl.

Kolektivni ugovor se smatra i ugovor koji kolektivna organizacija zaključi i sa pojedinačnim korisnikom u slučaju kada on jedini obavlja tu djelatnost.

POSTUPAK ZA ZAKLJUČENJE KOLEKTIVNOG UGOVORA

Kolektivna organizacija objavljuje poziv na pregovore za zaključenje kolektivnog ugovora u “Službenom glasniku BiH”, u kojem se određuje rok za početak pregovora koji ne može biti kraći od 30 dana niti duži od 180 dana od dana objavljivanja. Zaključeni kolektivni ugovor kolektivna organizacija objavljuje u “Službenom glasniku BiH”.

Objavljeni ugovor počinje da važi za sve istovrsne korisnike autorskih djela iz repertoara kolektivne organizacije 15 dana od dana njegovog objavljivanja u “Službenom glasniku BiH”, nezavisno od toga da li su ti korisnici učestvovali u pregovorima ili ne.

Nakon objavljivanja ugovora, korisnici autorskih djela dužni su zaključiti ugovor sa kolektivnom organizacijom u skladu sa važećim kolektivnim ugovorom. Također, kolektivni ugovor veže i sudove da se u slučaju zahtjeva za naplatu naknada moraju pridržavati važećih tarifa, odnosno da ne mogu slobodno odlučivati o visini takvih zahtjeva.

Ugovor zaključen između kolektivne organizacije i korisnika može biti dvojak, u zavisnosti da li je riječ o kolektivnom ostvarivanju apsolutnih imovinsko-pravnih ovlaštenja (ugovor o neisključivom ustupanju ovlaštenja na određeni oblik korištenja djela za koji će korisnik platiti određenu naknadu) ili relativnih imovinsko-pravnih ovlaštenja (ugovor kojim se ne vrši promet imovinsko-pravnih ovlaštenja samo određuje iznos naknade koju je korisnik dužan platiti za korištenje djela).

OBAVEZE KORISNIKA

OBAVEZE ZAKLJUČENJA UGOVORA O KORIŠTENJU DJELA

Korisnik autorskih djela iz repertoara kolektivne organizacije može bilo kada da traži zaključenje ugovora o neisključivom prenosu prava za korištenje tih djela, prema važećem kolektivnom ugovoru.

Ako kolektivni ugovor nije zaključen, smatra se da je odgovarajuće pravo preneseno ako korisnik plati na račun kolektivne organizacije ili na

poseban račun kod suda ili notara iznos koji bi naplatila kolektivna organizacija prema važećoj tarifi.

OBAVEZA KORISNIKA DA IZVJEŠTAVA KOLEKTIVNU ORGANIZACIJU

Korisnik ima dvije glavne obaveze prema kolektivnoj organizaciji a to je da prethodno pribavi dozvolu za saopštavanje javnosti zaštićenih autorskih djela, plaća ugovorenu naknadu u skladu s ugovorom koji zaključi s kolektivnom organizacijom i da (organizatori kulturno-umjetničkih i zabavnih priredbi i drugi korisnici zaštićenih autorskih djela) u roku od 15 dana nakon takvog saopštavanja pošalju kolektivnoj organizaciji popis svih korištenih djela.

Nadležni organ unutrašnjih poslova može na zahtjev autora ili kolektivne organizacije zabraniti priredbu ili korištenje zaštićenog djela, ako organizator prethodno ne pribavi dozvolu za saopštavanje.

66

Ukoliko organizator kulturno-umjetničkih i zabavnih priredbi i drugi korisnici zaštićenih autorskih djela propusti u određenom roku poslati kolektivnoj organizaciji popis korištenih djela zakon je predvidio u prekršajnim odredbama novčanu kaznu u iznosu od 1.000,00 KM do 100.000,00 KM za pravnu osobu i novčana kazna u iznosu od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM za fizičku osobu.

OBAVEZE OSOBA KOJA PLAĆAJU NAKNADU NA OSNOVU DRUGIH PRAVA AUTORA

Kod ostvarivanja relativnih imovinsko-pravnih ovlaštenja zaključuje se ugovor kojim se ne vrši promet imovinsko-pravnih ovlaštenja već samo određuje iznos naknade koju je korisnik dužan platiti za korištenje djela. S obzirom da se tu radi samo o tzv. pravima na naknadu, predviđenim Zakonom o autorskom i srodnim pravima.

Takvu naknadu plaćaju proizvođači uređaja za zvučno i vizuelno snimanje, proizvođači uređaja za fotokopiranje, proizvođači praznih nosača zvuka, slike ili teksta, odnosno uvoznici takvih uređaja i nosača i oni su dužni da krajem svakog kvartala saopšte, u pisanom obliku, odgovarajućoj kolektivnoj organizaciji podatke o broju i vrsti prodatih, odnosno uvezenih uređaja i nosača, koji su potrebni za izračunavanje dugovane naknade.

Fizičke i pravne osobe koje uz naplatu obavljaju usluge fotokopiranja dužne su da krajem svakog mjeseca saopšte, u pisanom obliku, odgovarajućoj kolektivnoj organizaciji podatke o broju izrađenih fotokopija za prodaju, koji su potrebni za izračunavanje naknade.

Prodavci, kupci ili posrednici koji se profesionalno bave prometom originala djela likovne umjetnosti obavezni su da saopšte, u pisanom obliku, odgovarajućoj kolektivnoj organizaciji podatke koji su potrebni za izračunavanje dugovane naknade od prodaje originala likovnih djela (pravo slijedenja), u roku od 30 dana od takve prodaje.

Fizičke ili pravne osobe koje se bave davanjem na poslugu takvih originala ili primjeraka djela, a koja prema odredbama zakona koji uređuje autorsko i srodna prava plaćaju naknadu autoru, dužna su da saopšte, u pisanom obliku, odgovarajućoj kolektivnoj organizaciji podatke koji su potrebni za izračunavanje dugovane naknade u roku od 15 dana od primanja njenog zahtjeva.

OBAVEZE KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE

NEDISKRIMINACIJA KORISNIKA

Kolektivna organizacija je dužna da se ponaša jednako prema svim zainteresiranim korisnicima ili udruženjima korisnika i da s njima zaključi ugovor o neisključivom prenosu prava, i da ni u kom slučaju ne pravi diskriminaciju među njima.

OBAVEZA DAVANJA PODATAKA NA UVID

Primjena principa transparentnosti kolektivna organizacija dužna je da svakom korisniku bez odgađanja omogući na uvid sve podatke i informacije o uvjetima pod kojima ostvaruje prava svojih članova.

RJEŠAVANJE TARIFNIH SPOROVA IZMEĐU KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE I KORISNIKA

VIJEĆE ZA AUTORSKO PRAVO

Vijeće za autorsko pravo, koje nije ni državni ili pravosudni organ, je po Zakonu planirano kao posebno stručno i nezavisno tijelo, usko

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

specijalizirano za rješavanje sporova u vezi sa određivanjem primjerenih tarifa za korištenje autorskih djela, odlučivanje o drugim spornim pitanjima u vezi sa zaključivanjem kolektivnih ugovora i provjeru da li je objavljeni kolektivni ugovor u skladu sa zakonom kojim se uređuje autorsko i srodna prava i kolektivno ostvarivanje ovih prava.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je 10. juna 2010. godine, donijelo Odluku o osnivanju Vijeća za zaštitu prava intelektualnog vlasništva ("Službeni glasnik BiH", broj 62/10).

Međutim Vijeće ministara je 15.01.2014. godine donijelo Odluku o prestanku važenja Odluke o osnivanju Vijeća za zaštitu prava intelektualnog vlasništva ("Službeni glasnik BiH", broj 10/14).

MEDIJACIJA

Zakon dozvoljava uvođenje medijacije u slučaju zaključenja kolektivnog ugovora o kablovskoj retransmisiji radiodifuzijskih emitiranih djela.

68

Aktivnu legitimaciju za pokretanje postupka medijacije imaju kolektivna organizacija i reprezentativno udruženje korisnika. Na web stranici Instituta www.ipr.gov.ba je postavljen cijeli tekst Pravilnika. (Pravilnik o medijaciji radi zaključenja kolektivnog ugovora o kablovskoj retransmisiji radiodifuzno emitiranih djela, Službeni glasnik BiH, br.11/11)

POLICIJA I TRŽIŠNA INSPEKCIJA

Članom 173. Zakona o autorskim i srodnim pravima (u daljem tekstu:Zakon) regulisano je da inspeksijski nadzor nad poštovanjem odredbi ovog Zakona u dijelu obavljanja prometa robe i usluga u prvom stepenu vrše inspekcije u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu BiH, nadležne za nadzor tržišta, posredstvom nadležnih tržišnih inspektorata:

Član 173.
(Inspeksijski nadzor)

- (1) Inspeksijski nadzor nad poštovanjem odredbi ovog zakona u dijelu obavljanja prometa robe i usluga u prvom stepenu vrše

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIKH STVARALACA
АССОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

PRIRUČNIK

IZ AUTORSKOG PRAVA

inspekcije u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine nadležne za nadzor propisa iz oblasti prometa robe i usluga (tržišta), a u drugom stepenu ministarstva u Federaciji Bosne i Hercegovine, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine nadležna za oblast prometa robe i usluga (tržišta).

- (2) Inspekcije iz stava (1) ovog člana vrše inspeksijski nadzor posredstvom nadležnih tržišnih inspektorata.

Predmet inspeksijskog nadzora je zaštita autorskih prava autora muzičkog/ih djela, bilo individualno ili preko Asocijacije kompozitora – muzičkih stvaralaca AMUS, a shodno odredbama Zakona, kao i u onim slučajevima kada inspekcija u okviru svog redovnog nadzora korisnika muzike u javnim prostorima utvrdi nepoštivanje odredbi Zakona, odnosno kada utvrde da odgovorno lice korisnika nije prethodno, kako Zakon nalaže, pribavilo Dozvolu za to korištenje.

Subjekt nadzora su svi korisnici muzičkih djela koji djelo čine dostupnim javnosti a da prethodno nisu osigurali dozvolu od Asocijacije kompozitora – muzičkih stvaralaca AMUS.

- **AMUS** je jedina organizacija u BiH koja štiti prava autora i koja prema odredama Zakona može izdati dozvolu za korištenje autorskih muzičkih djela (član 6. stav 3. Zakona o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, "Službeni glasnik BiH", broj 63/10).

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

©

©

©

©

©

©

©

©

©

©

©

70

©

©

©

©

©

©

©

©

©

©

©

ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIKIH STVARALACA
ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZICKIH STVARALACA
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

PRIRUČNIK IZ AUTORSKOG PRAVA

AMUS

Asocijacija kompozitora muzičih stvaralaca

Obala Kulina bana 22, Sarajevo

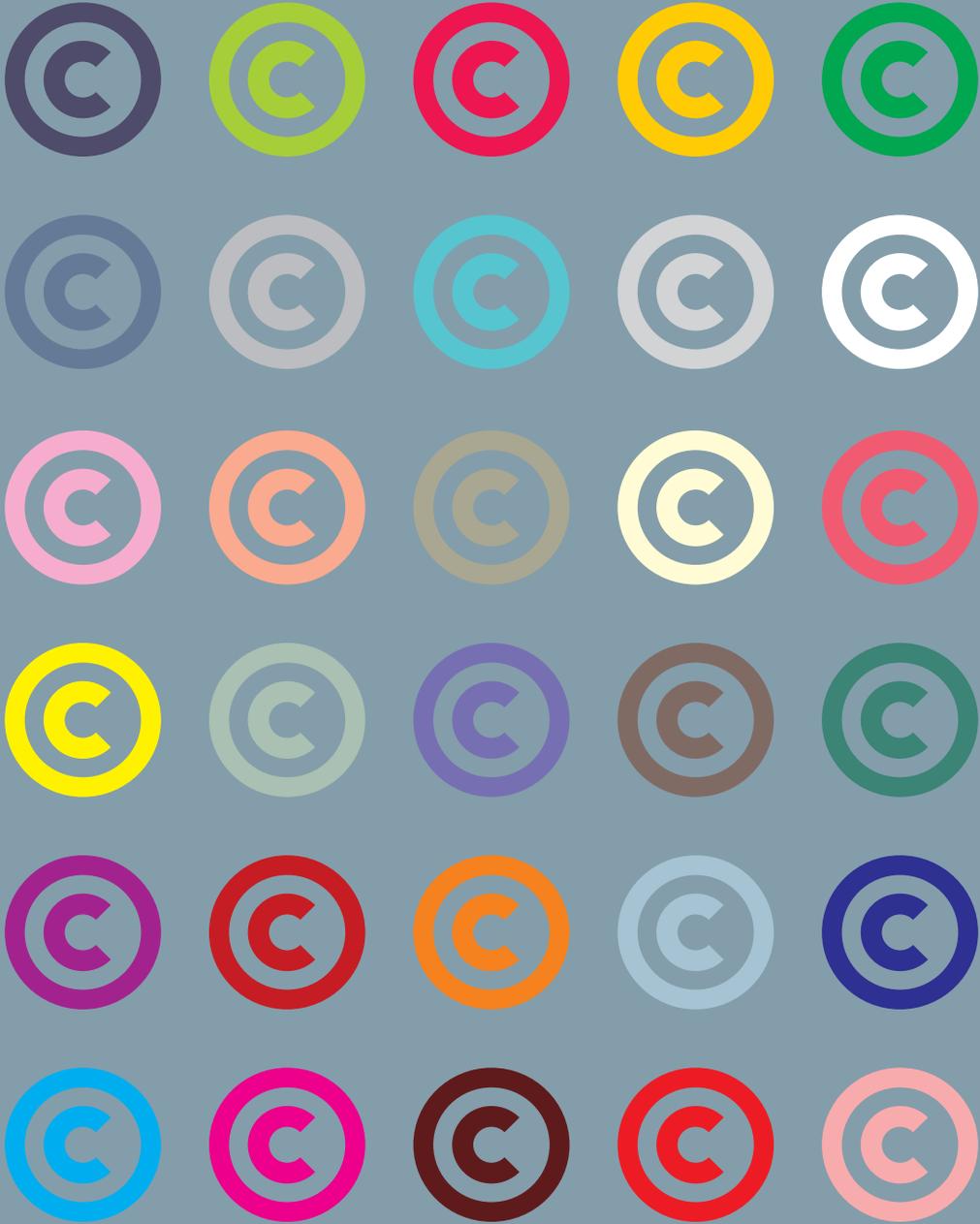
Tel : 033 205 600 Fax : 033 218 258

email : strucnasluzba@amus.ba www.amus.ba

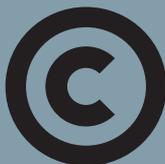
ASOCIJACIJA KOMPOZITORA
MUZIČKIH STVARALACA
АСОЦИЈАЦИЈА КОМПОЗИТОРА
МУЗИЧКИХ СТВАРАЛАЦА
ASOCIJACIJA SKLADATELJA
GLAZBENIH STVARALACA

CLDP

COMMERCIAL LAW DEVELOPMENT PROGRAM

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
MINISTARSTVO KULTURE I SPORTA